

T. C.

Temsilciler Meclisi

TUTANAK DERGİSİ

Yüz ikinci Birleşim

24 . 8 . 1961 Perşembe

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	36:38	Bayındır'ın, Öğretmenlerin emeklilik hak-	
2. — Gelen kâğıtlar	38	larının tanınması hakkındaki kanun tek-	
3. — Yoklama	39	liflerinin komisyona verilmesi tarihinden	
4. — Başkanlığın Genel Kurula sunuş-	39	bu yana aradan bir aydan fazla zaman	
ları		geçtiği halde, üzerinde hiçbir işlem ya-	
1. — Adalet Bakanlığından istifa eden		pılmadığından, teklifin Genel Kurulda	
Ekrem Tüzemen'in istifasının kabulü ile		görüülmesini isteyen önergesi (2/14)	40:41
Temsilciler Meclisi Üyesi Kemal Türkoğ-		6. — Temsilciler Meclisi Üyesi Nüvit	
lu'nun Adalet Bakanlığına tâyin olundu-		Yetkin'in, Güney - Doğu'da kurulacak	
ğuna dair Devlet Başkanlığı tezkeresi	39	Bölge Teknik Okulunun yerinin tesbi-	
(3/146)		tinde Millî Eğitim Bakanlığının yaptığı	
2. — Bayındırlık Bakanlığında isti-		tasarruf hakkında inceleme - araştır-	
fa eden Mukbil Gökdoğan'ın istifasının		ma yapılmasına dair önergesi (9/1)	41:49
kabulü ile Devlet Bakanı Sıtkı Ulay'ın		5. — Görüülen işler	49
vekâleten Bayındırlık Bakanlığında tâyin		1. — Birinci Dünya ve İstiklâl savaş-	
edildiği hakkındaki Devlet Başkanlığı	39	larına iştirak eden Nebioğlu Ali Sami	
tezkeresi (3/147)		Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden	
3. — Seçimlerin Temel Hükümleri ve		maaş tahsisine dair kanun tasarısı ve	
Seçmen Kütükleri hakkındaki 298 sayılı		Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis	
Kanuna geçici maddeler eklenmesine dair		Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üye-	
kanun tasarısının geriverilmesine dair		lerden mürekkep Karma Komisyon ra-	
Başbakanlık tezkeresi (3/148, 1/188)	39	poru (1/158)	49:50
4. — Üyelerden bâzılarına izin veril-		6. — Sorular ve cevaplar	50
mesi hakkındaki Başkanlık tezkeresi		A) Yazılı sorular ve cevapları	50
(3/145)	39:40	1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Feri-	
5. — Millî Birlik Komitesi Üyesi Veh-		dun Şakir Ögünç'ün, Sermayesinin tama-	
bi Ersü ve Temsilciler Meclisi Üyesi Rauf		mı Devlet tarafından verilmek suretiyle	

kurulan iktisadi teşekküllerin teşkilâtı ile idare ve murakabeleri hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek 23 sayılı Kanunun tatbikatına dair Başbakanlıktan sorusuna Maliye Bakanı Kemal Kurdaş'ın yazılı cevabı (7/59)

50:53

2. — Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün, işçilerle iş veren arasında yapılmış bir kolektif mukavele esasını iş verenin tek taraflı olarak tadile yetkisinin mevcut bulunup bulunmadığına ve bu konuda işçilerin hukukunun vikayesi için Bakanlıkça ne gibi ted-

birler düşünüldüğüne dair sorusuna Çalışma Bakanı Cahit Talas'ın yazılı cevabı (7/63)

53:57

3. — Temsilciler Meclisi Üyesi Dünder Soyer'in, Gelir ve Kurumlar Vergisinin tadillerine dair kanunlar üzerindeki çalışmaların ne safhada bulunduğuna, ne zaman neticeleneceğine ve Gelir Vergisinde ve Vergi Usul Kanununda yapılan zam ve tadilâtın iktisadi hayatta müşahede edilen durgunluk üzerinde rolü olup olmadığına dair sorusuna Maliye Bakanı Kemal Kurdaş'ın yazılı cevabı (7/65)

58:59

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Bu birleşimde iki oturum yapan Genel Kurulda,

Millî Birlik Komitesi İdare Âmiri Ekrem Acuner ve iki arkadaşı ile Temsilciler Meclisi İdare Âmiri Nuri Kınık'ın, Sayıştay Başkanlığı 1961 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifi ile,

Ege Üniversitesi kuruluş kadroları hakkındaki 6953 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı görüşüldü ve kanunlar Temsilciler Meclisince kabul edildi.

Turizm müesseselerince Gümrük Verigisinden muaf olarak ithal edilecek eşya hakkındaki kanun tasarısının tümü üzerindeki görüşmelere devam olundu ve neticede tasarının Basın - Yayın ve Turizm Komisyonuna verilmesi kabul olundu.

Valilikçe vâkı dâvet üzerine,

Kütahya'da yaptırılan Atatürk Anıtı'nın açılış töreninde Temsilciler Meclisi adına bulunmak üzere Ali Rıza Akbıyıkoglu ve Şeref Bakşık seçildiler.

Birinci Dünya ve İstiklâl savaşlarına iştirak eden Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun tasarısının görüşülmesi, alâkalı Bakanlar bu toplantıda hazır bulunmadıklarından, bir defaya mahsus olmak üzere, gelecek birleşime bırakıldı.

Gündemde başka madde kalmadığından 24 Ağustos 1961 Perşembe günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan

Başkanvekili

Kâtip

Kâtip

Lâtfi Akadlı

Alev Coşkun

Oktay Ekşi

Sorular

Sözlü sorular

1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Suphi Doğukan'ın, Tarım Bakanlığı iş ve çalışma programının 4 aylık tatbikatının sonuçlarına dair sözlü soru önergesi Tarım Bakanlığına gönderilmiştir. (6/83)

2. — Temsilciler Meclisi Üyesi Mehmet Salim Hazerdağlı'nın, 7475 sayılı Kanunun yasa organına sevk edilen gerekçesinde teknik okul kurulacak il isimlerinin yazılmaması sebebine ve 1961 malî yılı bütçesindeki iki buçuk milyonluk tahsisatın hangi ilde yapılacak

okul için konduğuna ve Malatya'da yapılmakta olan Teknik Ziraat Okulunun daha evvel başka bir yerde kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair, sözlü soru önergesi Millî Eğitim ve Tarım Bakanlıklarına gönderilmiştir. (6/84)

3. — Temsilciler Meclisi Üyesi Ziya Müez-zinoğlu'nun, Toprak Mahsulleri Ofisinin yeni mevsim başındaki ve bugünkü hububat stoku durumuna ve Amerika'dan ithal edilecek hububata dair, sözlü soru önergesi Ticaret Bakanlığına gönderilmiştir. (6/85)

4. — Temsilciler Meclisi Üyesi Hızır Cengiz'in, Devlet memurlarının ücrette geçen hizmetlerinin terfilerinde ve askerlikte er olarak geçen hizmetlerinin de emeklilikte sayılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair, sözlü soru önergesi Maliye Bakanlığına gönderilmiştir. (6/86)

5. — Temsilciler Meclisi Üyesi Kaluli Laskari'nin, 1331 sayılı Kanunun yürürlükte olup olmadığına ve 2879 sayılı Kanunun emvali metruke ile olan alâkasına dair, sözlü soru önergesi Maliye Bakanlığına gönderilmiştir. (6/87)

6. — Temsilciler Meclisi Üyesi Nuri Kınık'ın, hususi teşebbüs tarafından yapılacak turistik tesislere ait projelerin önceden Bakanlıkça görüşülmesinde ve Turizm Bankasının elinde mevcut tesislerin hususi teşebbüse devredilmesinde bir fayda mülâhaza edilip edilmediğine, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılmakta olan otellerin inşaatına hız verilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair, sözlü soru önergesi, Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığına gönderilmiştir. (6/88)

7. — Temsilciler Meclisi Üyesi Halil Ak-yavaş'ın, muhtarlık yapan öğretmenlerin üzerinde bulunan muhtarlık görevinin alınması hususunda bir tedbir düşünülüp düşünülmediğine dair, sözlü soru önergesi, İçişleri ve Millî Eğitim Bakanlıklarına gönderilmiştir. (6/89)

8. — Temsilciler Meclisi Üyesi Halil Ak-yavaş'ın, köy sağlık memurları için açılmış bulunan kursları bitiren köy sağlık memurlarının, tâyin durumlarına, kurs yevmiyelerine ve hayvan yemi tazminatlarına dair, sözlü soru önergesi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına gönderilmiştir. (6/90)

9. — Temsilciler Meclisi Üyesi Mehmet Gök-

er'in, Sarız kazasından ve köylerinden bir kısım şahısların kanunsuz olarak karakollarda maruz kaldıkları muameleler hakkında İçişleri Bakanlığına ihbar ve şikâyetlerde bulunulup bulunulmadığına, şikâyet olunanlar hakkında bir işlem yapıp yapılmadığına ve vatandaşlar arasında huzursuzluğa sebeb olan bu gibi vakaların önlenmesi için alınan ve alınacak olan tedbirlere dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/91)

10. — Temsilciler Meclisi Üyesi Enver Kırker'in, Ankara şehri ikinci Çubuk Barajı inşaatının müddetinde ikmal olunup olunamayacağına ve gerekli makina ve araçlarının temin edilip edilemediğine dair sözlü soru önergesi, Bayındırlık Bakanlığına gönderilmiştir. (6/92)

11. — Temsilciler Meclisi Üyesi Enver Kırker'in, Posta, telgraf ve telefon hizmetleri tam olarak temin edilmiş bulunmayan ilçelerde bunların miktarına, âmme hizmetinin vatandaş ayağına getirilmesinin tahakkuku için ne kadar zamana ihtiyaç olduğunu ve bu hususta ne düşünüldüğüne dair sözlü soru önergesi, Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/93)

12. — Temsilciler Meclisi Üyesi Mehmet Göker'in, Manavgat ilçesinde jandarmalar tarafından halka yapılan kötü muameleye ve bu gibi kanunsuz fiilleri işleyenlere ne gibi bir işlem yapıldığına ve bu hâdiselerin önlenmesi için bir tedbir düşünülüp düşünülmediğine dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/94)

13. — Temsilciler Meclisi Üyesi Enver Kırker'in, hava alanlarının emniyet sahası dışında kalan geniş, mümbit ve sulak arazinin verimli hale getirilmesinin ve Devlet Demiryolları, Posta, Telgraf ve Telefon, Jandarma ve NATO telgraf ve telefon muhabere ve muhaveresinin bir hat üzerinden temininin düşünülüp düşünülmediğine dair sözlü soru önergesi, Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/95)

Yazılı sorular

1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Orhan Köprülü'nün, barem dışı ücretli memurların mağduriyetlerinin giderilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/66)

2. — Temsilciler Meclisi Üyesi Alev Coşkun'un, Ordunun yedek subay ihtiyacına ve

birkaç dersten mezuniyet bekliyen üniversite öğrencilerinin vatani görevlerini yedek subay olarak yapmalarının düşünülüp düşünülmediğine ve üniversite öğrencisi yedek subay öğretmenlere imtihanlara girmeleri için izin verilip verilmiyeceğine dair, yazılı soru önergesi Millî Savunma Bakanlığına gönderilmiştir. (7/67)

3. — Temsilciler Meclisi Üyesi Oktay Ekşi-

nin, ikinci tayın istibkakının kaldırılma sebebiyle kaldırın mercie dair yazılı soru önergesi Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/68)

4. — Temsilciler Meclisi Üyesi Coşkun Kırca'nın, bazı illerde 1950, 1954 ve 1957 milletvekili genel seçimlerinde parti adaylarının aldıkları oy sayısına dair yazılı soru önergesi Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. (7/69)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — 6409, 6610, 6683, 6746, 7010, 7047 ve 7269 sayılı kanunlar gereğince yapılan meskenler ve müstemilâtından alâkalı şahıslara devir ve temlik mümkün ve caiz olmyanların tasfiyesi hakkında kanun tasarısı (1/189) (İmar ve İskân Komisyonuna ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona)

2. — Devlet Personel Dairesi kurulması hakkındaki 160 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı (1/190) (Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona)

3. — 3008 ve 5518 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/191) (Çalışma Komisyonuna)

4. — 7129 sayılı Bankalar Kanununun 82 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı (1/192) (Ticaret ve Maliye komisyonlarına)

Teklifler

5. — Millî Birlik Komitesi İdare Âmiri Ekrem Acuner ve iki arkadaşı ile Temsilciler Meclisi İdare Âmiri Nuri Kınık'ın, 1961 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi (2/51) (Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona)

6. — Millî Birlik Komitesi Üyesi Sezai O'Kan ile Temsilciler Meclisi Üyesi Fehmi Yavuz ve Orhan Öztrak'ın, Birinci Dünya ve İstiklâl savaşlarına iştirak eden İbrahimoglu Nuri Bulman'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi (2/52) (Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona)

Tezkereler

7. — Maliye eski Bakanı ve Temsilciler Meclisi Üyesi Ekrem Alican'ın görevinden doğan bir işten dolayı Meclis soruşturması açılması gerekip gerekmediği hakkında T. C. Millî Birlik Komitesi Sekreterliği tezkeresi (3/144) (Adalet Komisyonuna)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,10

BAŞKAN — Başkanvekili İbrahim Senil
KÂTIPLER : Alev Coşkun, Şahap Kitapçı

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapacağız.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Görüşme için yeter sayı vardır.

4. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Adalet Bakanlığında istifa eden Ekrem Tüzemen'in istifasının kabulü ile Temsilciler Meclisi Üyesi Kemal Türkoğlu'nun Adalet Bakanlığına tayin olduğuna dair Devlet Başkanlığı tezkeresi (3/146)*

BAŞKAN — Tezkerayı okutuyorum :

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Adalet Bakanlığında istifa eden Ekrem Tüzemen'in istifasının kabulü ile Adalet Bakanlığına Temsilciler Meclisi Üyesi Kemal Türkoğlu'nun tayini uygun görülmüştür.

Cemal Gürsel
Org.

Devlet Başkanı ve Başbakan

BAŞKAN — Yüksek Meclisçe bilgi edinilmiştir.

2. — *Bayındırlık Bakanlığında istifa eden Mukbil Gökdoğan'ın istifasının kabulü ile Devlet Bakanı Sıtkı Ulay'ın vekâleten Bayındırlık Bakanlığına tayin edildiği hakkında Devlet Başkanlığı tezkeresi (3/147)*

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Bayındırlık Bakanlığında istifa eden Mukbil Gökdoğan'ın istifasının kabulü ile Bayındırlık Bakanlığına Devlet Bakanı Sıtkı Ulay'ın vekâleten tayini uygun görülmüştür.

Cemal Gürsel
Org.

Devlet Başkanı ve Başbakan

BAŞKAN — Yüksek Meclisçe bilgi edinilmiştir.

3. — *Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki 298 sayılı Kanuna geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısının geriverilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (3/148, 1/188)*

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

15 . 8 . 1961 tarihli ve 71 - 1560/2562 sayılı yazımızla sunulmuş olan «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki 298 sayılı Kanuna geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısı»nın, yeniden incelenmek üzere, geriverilmesini rica ederim.

Fahri Özdilek
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
Başbakan namına

BAŞKAN — Tasarı, geriverilecektir, efendim.

4. — *Üyelerden bazılarına izin verilmesi hakkındaki Başkanlık tezkeresi (3/145)*

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı Sayın Üyelerin hizalarında gösterilen müddetlerle izinleri Başkanlık Divanınının 24 Ağustos 1961 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Lütfi Akadlı

Temsilciler Meclisi Başkan V.

Ahmet Atılğan, 7 gün, hastalığına binaen,
10 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
N. Reşat Belger, 20 gün, hastalığına binaen,
15 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
Oktay Ekşi, 15 gün, hastalığına binaen, 15
Ağustos 1961 tarihinden itibaren
Zihni Erençin, 15 gün, mazeretine binaen, 1
Eylül 1961 tarihinden itibaren
İhsan Kabadayı, 7 gün, hastalığına binaen,
18 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
Zekâi O'Kan, 20 gün, hastalığına binaen,
15 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
Halil Özmen, 7 gün, hastalığına binaen, 15
Ağustos 1961 tarihinden itibaren
Mehmet Şişman, 7 gün, hastalığına binaen,
14 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
Yusuf Kemal Tengirşenk, 2 ay, hastalığına
binaen, 11 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
Feridun Üstün, 7 gün, hastalığına binaen,
10 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
Danış Yurdakul, 7 gün, hastalığına binaen,
10 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Teker teker oyunuzda sunaca-
ğım :
Ahmet Atılğan, 7 gün, hastalığına binaen,
10 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
N. Reşat Belger, 20 gün, hastalığına binaen,
15 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
Oktay Ekşi, 15 gün, hastalığına binaen, 15
Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
Zihni Erençin, 15 gün, mazeretine binaen, 1
Eylül 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
İhsan Kabadayı, 7 gün, hastalığına binaen,
18 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
Zekâi O'Kan, 20 gün, hastalığına binaen,
15 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
Halil Özmen, 7 gün, hastalığına binaen, 15
Ağustos 1961 tarihinden itibaren

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
Mehmet Şişman, 7 gün, hastalığına binaen,
14 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
Yusuf Kemal Tengirşenk, 2 ay, hastalığına
binaen, 11 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
Feridun Üstün, 7 gün, hastalığına binaen,
10 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.
Danış Yurdakul, 7 gün, hastalığına binaen,
10 Ağustos 1961 tarihinden itibaren
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

5. — *Millî Birlik Komitesi Üyesi Vehbi Er-
sü ve Temsilciler Meclisi Üyesi Rauf Bayındır'*-
ın, Eğitimcilerin emeklilik haklarının tanınması
hakkındaki kanun tekliflerinin komisyona veril-
mesi tarihinden buyana aradan bir aydan fazla
zaman geçtiği halde, üzerinde hiçbir işlem yapıl-
madığından, teklifin Genel Kurulda görüşülme-
sini isteyen önergesi (2/14)

BAŞKAN — Bir önerge daha var, okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

Eğitimcilerin emeklilik haklarının tanınması için verdiğimiz kanun teklifimiz 21.7.1961 tarih ve 2/14 sayı ile Maliye, Bütçe Komisyonuna Makamınızca havale edildiği ve üzerinden bir ay gibi uzun müddet geçtiği halde hiçbir işlem yapılmadığı görülmektedir.

Tüzük hükümlerine göre adı geçen kanunun Genel Kurulda görüşülmesine delâletinizi arz ederiz.

Millî Birlik Komitesi

Temsilciler Meclisi

Üyesi

Üyesi

Vehbi Ersü

Rauf Bayındır

BAŞKAN — Komisyon.

MUHİTTİN GÜRÜN — Aziz arkadaşlarım, önergede mevzuubahsedilen husus eğitimciler emeklilik hakkının tanınmasına dairedir. Komisyonumuzda üç tanesi teklif, üç tanesi de lâyiha olmak üzere altı tane emeklilik teklifi gelmiş bulunmaktadır. Komisyon kendi gündeminde bu

aklı teklifin tevhidten müzakeresini uygun görmüş ve gündeminde müzakeresini birinci sıraya almış bulunmaktadır. Bir arkadaşımıza, rapor-tör olarak, bu kanun tekliflerinin tetkiki havale edilmiş ve 15 günü aşan bir müddet içerisinde bu arkadaşımız ilgili temsilcilerle ve Emekli Sandığı temsilcileriyle beraber bu mevzuu tetkik etmişler ve neticede bir rapor vermişlerdir. Komisyon geçen haftalarda bu rapor üzerine, tatil olmasına rağmen, iki celse müzakere yapmış, hattâ birisinde Maliye Bakanını da davet ederek, bu mevzuu birlikte incelemiş ve bâzi prensiplere varmak için bir Sükomisyona meselenin tetkikini havale etmiştir. Su - Komisyon çalışmış ve bu mevzudaki tetkikat neticesini bir rapor halinde komisyona vermiş bulunmaktadır. Bugünden itibaren ilk celsesinde bu mevzu komisyonun tetkik mevzuu olmuştur. Bir muamele yapılmamıştır diye önergede mevzu bahsedilen husus vârit değildir. Bendenizin Komisyon Başkanı olarak mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Önerge sahibi söz istiyor mu? Komisyon durumu izah etmiştir. Okunmuş olan önergeyi yüksek oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Gündemin bundan sonraki maddesine geçiyoruz.

6. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Nüvit Yetkin'in, Güney - Doğu'da kurulacak Bölge Teknik Okulunun yerinin tesbitinde Millî Eğitim Bakanlığının yaptığı tasarruf hakkında inceleme - araştırma yapılmasına dair önergesi (9/1)*

BAŞKAN — Önergeyi okuyoruz, efendim.

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

Güney - Doğu'da kurulması mukarrer olup inşası için bu yıl bütçesinde 2,5 milyon lira tahsisat ayrılmış olan Bölge Teknik Okulunun kurulacağı yerin tesbitinde Millî Eğitim Bakanlığının yaptığı tasarrufun haklı sebeplere ve okulun kuruluş gayesine uygun olup olmadığı hakkında Temsilciler Meclisi İhtüzüğünün 56 nci maddesine müsteniden Meclisçe inceleme ve araştırma yapılmasına ve bu maksatla beş kişilik İnceleme - Araştırma Komisyonu kurulmasına karar itihaz buyurulmasını arz ve teklif ederim.

14 . 8 . 1961

Temsilciler Meclisi Üyesi
Nüvit Yetkin

BAŞKAN — Nüvit Yetkin.

NÜVİT YETKİN — Muhterem arkadaşlarım, huzurunuzda sunduğum ve şimdi okunmuş olan takririmin sebebini ve mevzuu sade bir şekilde arz edeceğim.

Mevzuu iki cepheden mütalâ etmekteyim : Birincisi, 7475 sayılı Kanun 1961 yılında Yurdun iki bölgesinde teknik okul kurulması için, Vekâlete geçici yıllara sâri taahhütlere girmesi için yetki vermiş ve Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât Kanununa bağlı kadro cetvellerine bâzi kadrolar ilâve etmiş idi.

Bu yıl bütçesi görüşülürken, bu kanunun tatbikatından olarak iki bölge okulunun teşkili için bütçeden tahsisat ayrılmış, ne 7475 sayılı Kanununun esbabı mucibesinde ve ne de metnin müzakeresinde bu hususun tatbikatı için Bütçe Kanununun bunlarla ilgili faslının esbabı mucibesinde bu bölge okullarının yapılacağı yerler hakkında bir sarahat mevcut değildir. Üstelik bölge okullarının teşkiline dair olan 7475 sayılı Kanunun icrasına dair olan son maddesiyle Kanunun icrasına Heyeti Vekile memur edilmiştir. Binaenaleyh sadece bir ili, bir ilçeyi ilgilendirmiyen, bir bölgeyi ilgilendiren ve bir bölgede kurulması icabeden böyle bir teknik okulun kurulması sırasında, nâçiz kanaatimce, kanunun icrasına da Heyeti Vekilenin memur edilmiş olması karşısında, Millî Eğitim Bakanının bu bölgenin yerini tesbit ederken Hükümetten bir karar alması icabederdi. Bu rapor üzerinde Hükümetten karar almadan tasarruf yapılmıştır. Üstelik bu mevzu üzerine birtakım müracaatlar sonunda mevzu Millî Birlik Komitesinin ilgili komisyonunda görüşüldüğü zaman Millî Eğitim müstehşarı olarak orada bulunan zat okulun bir ilde kurulmuş olması keyfiyetinin adı geçen 7475 sayılı Kanun esbabı mucibesine istinadettiğini beyanla o okulun kurulacağı vilâyetin de yine esbabı mucibede yazılı olduğunu söylemiştir.

Sayın Vekil geçen gün sözlü sorum münasebetiyle kürsüde konuşurken «Bana teknik elemanlarım, bu şekilde ifade etmişlerdi» dedi. Ayrıca Sayın Vekil, Hükümete izahat verirken, kanunda yer tasrih edildiği için kendisinin bu kanuni vecibeyi yerine getirmek üzere okulu bu vilâyete verdiğini ifade etmişti.

Kanunda ve esbabı mucibede böyle bir sarahat, böyle bir hüküm bulunmadığına ve kanun

ierasına İcra Vekilleri Heyeti memur olduğuna göre Maarif Vekâletinin bu okulu bu vilâyete tahsis etmiş olması Vekilin tasarrufunun keyfi olduğunu ifade eder.

Şimdi muhterem arkadaşlarıma bir başka cepheden noktai nazarımı arz etmek isterim. Nisan ayı içerisinde Malatya Valiliği resmî bir yazı ile (25 Nisan) Maarif Vekâletine kurulacak bölge okullarından bir tanesinin Malatya'ya verilmesini, çünkü şartların daha elverişli olduğunu resmî bir yazı ile ifade ettikten sonra gerek arsa, gerekse para temini hususunda Maarif Vekâletine bir külfet tahmil edilmeyeceği bildirilmiştir.

Şimdi Maarif Vekâletine bildirilen bu kesin esbabı mucibeye rağmen, Vekâletın yazılan resmî yazıya Vekâlet tasarrufunun esbabı mucibesini izah ederek bu müracaatın tervecine imkân olmadığı yolunda bir yazı ile cevap vermesi icabederken şu âna kadar cevap verilmemiştir. Bu yazı üzerine, sayın Bakanın bu kürsüden ifade etmiş olduğu gibi, bir heyet teşkil edilerek mevzuun incelenmesine karar verilmiş ve bu karar bizlere de tefhim edilmiştir. Heyetin yapmış olduğu inceleme sonunda verilmiş olan rapor ve yapılmış olan tetkik ve müşahedeler Malatya'nın lehine tecelli ettiği halde yine esbabı mucibede zikredilmesine lüzum görülmez ve hiçbir makama izahat vermeye bir sebep ve lüzum görülmez okul başka vilâyete verilmiştir. Bir okulun kurulması memnuniyetle karşılanılan bir husustur. Bu okulun şu veya bu vilâyette yapılması beni zerre kadar ilgilendirmez. Sadece...

MEHMET SALİM HAZERDAĞLI — Telâşın ne öyle ise?

NÜVİT YETKİN (Devamla) — Telâşın sebebini şimdi anluyacağım. Biz bir icra makamını murakabe ediyoruz, bir teşriî organ olarak icranın murakabesi işini görüyoruz. Sizin gibi sadece alkışlayan insanlardır ki, bundan evvelki devirlerde keyfi idarelere sebeb olmuşlardır.

Tasarrufun objektif esaslar içinde olması, kanuni olması lâzımdır. Böyle olmazsa keyfilikten kurtulmak mümkün değildir ve böyle bir tasarruf 27 Mayıs'tan evvelki Maarif Vekillerinin tasarruflarının aynı olur.

Bu husus ehemmiyetli bir mesele değildir diye müsamaha görürse, gene keyfi ve kanunsuz tasarruflar devam edebilir. Ben Yüksek Meclisin bu bakımdan hassasiyetini rica ederim.

Takririm kimseye müteveccih olmayıp sadece bu hâdisenin Yüksek Meclis tarafından tahkikini istiyorum. Hâdisenin tahkikini istiyorum.

Hâdisede eğer bir keyfilik, kanunsuzluk, adaletsizlik ve objektif esaslara aykırılık mevcut değilse hepimiz tatmin edilmiş olacağız. Dolayısıyla Vekile teşekkür edeceğiz. Eğer bir keyfilik varsa bu keyfiligi izale etmek, hâdiseye elkoymak Yüksek Meclisin salâhiyetleri dairesindedir. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

MEHMET SALİM AHZERDAĞLI — Söz istiyorum. Üyeler konuşmadan Bakanın konuşacağına dair bir usul yok. Bu sebeple ilk önce üyeler konuşsun.

BAŞKAN — Efendim, meselenin açıklanması bakımından Bakan konuşacaktır. Ondan sonra sıra ile diğer üyelere söz verilecektir.

Buyurun Millî Eğitim Bakanı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI AHMET TAH-TAKILIÇ — Muhterem arkadaşlar, sayın takrir sahibi verdiği sözlü önergeye aldığı cevapları kâfi görmemiş veya mücerret tahkikat açıldığı takdirde kim olursa olsun bir şahsın bunu cevaphyacığını zannederek bir de bilgi edinilmesi hususunda takrir vermiştir. Bu takriri yüksek reylerinizle kabul etmeniz suretiyle memleket ve Devlet işlerinin en demokratik esaslara göre korunmasından başka bir endişesi olmayan bir arkadaşınızım. 16 yıllık mücadeledeki siyasi hüviyetimin bir daha meydana çıkmasına imkân vermenizi ayrı ayrı hepinizden rica ediyorum.

Ancak kendisine mahsus yüksek nezaketle kelimeleri dikkatle kullanan takrir sahibi Nüvit Yetkin arkadaşım, bir de sözleri arasında Hükümete yanlış malûmat vermek gibi, bu Kurucu Meclis âzalık sıfatıyla hiçbir şahsa yakıştıramıyacağım bir ithamda bulunmuşlardır. Ben hayatımda birçok ithamları üzerime çekmek suretiyle siyaset batağında sonuna kadar ısrar etmeye karar vermiş bir arkadaşınızım. Çünkü bu ısrar olmadıkça, siyasette günlük ölçülerin dışına çıkmaya imkân yoktur.

Şimdi, sizlere ve zapta geçmesi için bir sureti Başbakanlık Müsteşarında, bir sureti de Başbakan Yardımcısı Fahri Özdilek'te bulunmak üzere iki ay önce vermiş olduğum izahın kopyasını okuyayım :

«Teknik okullar konusu

1. 1952 yılı Mayıs ayında, Bakanlık Müsteşarı Reşat Tardu'nun başkanlığında, 29 kişilik bir İhtisas Komisyonu tarafından hazırlanan ve 1956 yılında yayımlanan, «Yüksek mimar, mühendis ve tekniker yetiştirilmesi hakkında rapor» adlı kitapta yeni teknik okullar açılması zaruretinden bahsedilirken, «Diğer bir fikir de ihmal edilmiş bulunan Doğu bölgesinin kalkınmasını sağlamak maksadiyle en uygun olarak Elâzığ'da bir teknik okulun açılması teklifi idi.» denildikten sonra, «Elâzığ'da bir teknik okulun açılması için Maarif Vekâletince etüt yapılması» temenni edilmiştir. (Ek : 1)»

Geçen gün de sözlü soru münasebetiyle ifade ettiğim gibi, bu yazı üzerine tarafımdan Malatya'nın teknik tahsil bakımından durumunun incelenmesi emri verilmiştir. Bu tatbikat yapılmış ve Malatya'da da teknik okulun kurulması mümkün görülmüştür. Fakat Elâzığ'dan vazgeçilmesi suretiyle değil.

Görülüyor ki; ortada bir Elâzığ ve Malatya meselesi yoktur. Yeniden teknik okulların açılması meselesi vardır. İşte Başbakanlık makamına ve Vekiller Heyetine verdiğim izahatı gösteren yazının kopyesi budur. Ekleriyle beraber Başvekâlettedir. Şu halde konuşurken, bir talebi izah ederken çok dikkatli davranmak lâzımdır.

İşin garibi; geçen gün sözlü soru dolayısıyla de söyledim; arkadaşlar, Bakanlıkta yalnız Elâzığ'da okul kurulması hakkında kanun teklifi dosyası dahi vardır. Yalnız Elâzığ'da. Ve bunun tarihi birkaç seneyi bulmaktadır. Ortada Malatya diye bir şey yine yoktur.

NURETTİN AKYURT — Elbette o zaman da yine olamazdı. Çünkü devir Demokrat Parti devri idi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI AHMET TAHTAKILIÇ (Devamlı) — O halde arkadaşım Demokrat Partiye bağladıkları için acaba vârit midir, değil midir? Daha evvel bahsi geçen bu ilmi raporu bir kere daha hatırlatayım. Bakınız bu komisyonda kimler çalışmıştır :

Reşat Tardu (Başkan), Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı,

Ahmet Özel, İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesi Dekanı,

Melih Koger, İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesi profesörü,

Mukbil Gökdoğan, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Profesörü,

Abdullah Türkmen, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Profesörü,

Ali Talip Güran, Bayındırlık Bakanlığı Yüksek Fen Heyeti Başkanı, •

Hakkı Yeniay, İşletmeler Bakanlığı Etüt ve Plân Kurulu Üyesi,

Hüseyin Ünsal, Millî Savunma Bakanlığı Hava Kuvvetleri Araştırma ve Geliştirme Grubunda Binbaşı Yüksek Mühendis,

Hikmet Serant, Millî Savunma Bakanlığı Yüksek Mühendis,

Neemi Tanyolaç, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Organizasyon ve Eğitim Müdürü,

Müeteba Çetiner, Sümerbank Genel Müdürlüğü Mensucat Uzmanı, Yüksek Mühendis,

Adnan Baybörü, PTT Genel Müdürlüğü Fen Dairesi Reis Muavini,

Yaşar Gümüşel, PTT Genel Müdürlüğü Zatişleri Müdürü,

Refik Halit Ergüven, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Fen Müşaviri,

Hakkı Ugan, DD Genel Müdürlüğü Teknik Kurulu Üyesi,

Avni Özsun, Etibank G. Md. Sosyal İşler Şefi,

Hakkı Tugay, Yüksek Mimarlar Birliği Genel Sekreteri,

Peyyaz Köksal, Yüksek Mühendisler Birliği Yönetim Kurulu Üyesi,

Raşit Tezeren, Mühendisler Birliği Üyesi,

Remzi Karaman, Mühendisler Birliği Üyesi,

Kadri Yörükoğlu, Millî Eğitim Bk. Talim Terbiye D. Başkanı,

Ferit Saner, Millî Eğitim Bk. Talim Terbiye D. Üyesi,

Saip Develi, Millî Eğitim Bk. Talim Terbiye D. Üyesi,

Danyal Akbel, Millî Eğitim Bk. Meslekî ve Teknik Öğ. G. Md.,

(«Yeter, yeter» sesleri)

İşte 29 kişilik, 1952 de teknik tedrisat meselesini toplu bir bakışla gözden geçiren bu heyet, bir teknik okulun Elâzığ'da kurulmasını tesbit etmiştir ve bakanlık o günden beri çalışmalarına devam etmiştir.

Şimdi, o tarihte nasıl olur diye arkadaşımı-
zın hayret ettiği yazıyı bir defa daha okuya-
yım.

1. 11. 1955

«Elâzığ Valiliğine,

Arazinin nivelmanını ve cihazlarını gösterir
bir plânın vilâyetimiz Nafia Müdürlüğünüzce
hazırlatılarak gönderilmesinin temini için ilgi-
lilere emir verilmesini rica ederim.»

Ondan sonra da yalnız Elâzığ Kanunu. On-
dan sonra Elâzığ - Eskişehir Kanunu. Kanun-
dan vilâyet isimleri çıkıyor, ben vekâlete gel-
diğim zaman teknik elemanlarla konuşurken
yalnız birincisi yani Elâzığ'a lâzımdır, dediler.
Bu, dosyalarda var. İşte Malatya'nın bu dosya-
nın içine girmesine sebeb olan bu nâçiz arkadaş-
nız Ahmet Tahtakılıç'tır. Malatya'ya da kurul-
ması için teknik tedrisat gözden geçirilecektir.
Zonguldak'ta da bir teknik okul kurulması için
düşünülmektedir. Eskişehir'de bir teknik okul
açılması için araştırmalar yapılmıştır. O halde
arkadaşlar meselenin ciddiyeti şuradadır; Millî
Eğitim kurullarında vazifeye başladığım andan
itibaren arkadaşları daima ihtiyaçları ifade et-
meye davet ettim. Bu yüzden birçok müspet iş-
ler görülüyor. Neticesini inşaallah yakında gö-
receksiniz.

Malûmat verildi deniyor. Bu malûmat yazı-
lıdır ve Meclis zabıtlarına geçmiştir. Bu gibi
tasarrufların nasıl yapıldığını bilirsiniz. Baş-
bakanlığın kararı benimle birlikte olmasaydı
şimdiye kadar burada bir bakan olarak bu şe-
kilde konuşmama imkân kalmazdı. Bu zannede-
sem bir mantık oyunundan başka bir şey ifade
etmiyor. Niçin? 25 Nisan 1952 tarihli yazıda
«Vilâyetinizde Teknik Okul kurulmıyacaktır.»
denilmiştir. «Kurulmıyacak» diye vekâlet tara-
fından alınmış ve bildirilmiş bir karar yoktur
ki... O halde Malatya kelimesinin girmesi benim
tarafımdan dosyaya konulması suretiyle mi ol-
muştur? Yoksa Elâzığ'da kurulacak Teknik
Okulun Malatya'da açılması şeklinde bir husus
derpiş edilmemiştir. Arkadaşım bir Güney - Do-
ğu meselesi çıkardılar. Basında da her gün bir
Güney - Doğu dâvasından bahsedilir. Halbuki
Doğuda teknik okulun ilk açılacağı vilâyetin
Elâzığ olması ilim heyetinden geçmiş. Benden
evvelki bütün bakanların hüsnü nazarlarıyla
yazılar yazılmış, kararlar kesinleşmiş. Bakan-

lıkça mahalline teknik okul için tebligat yapılmış.

Şimdi, bu incelemeyi niçin istiyor arkadaş-
lar?

Tahkikat kelimesinin altında dahi kendisine
göre herkesin arıyabileceği bir mâna vardır. Bu
mâna ortaya çıkmışken, bizden sonra gelecek
Meclisler de, tahkikatın açılması talebinin ne
zaman, nasıl ve hangi ahval ve şeraitte yapıl-
ması gerektiği usul ve ananesinin teşekkül et-
mesi faydalı olur.

Dosyalar burada, mutadolsa da, bu dosyala-
rı Sayın Başkanlığa takdim edip ve şu anda
bunları bütün mebuslarla beraber okumak müm-
kün bulunsa. Fakat, bu tahkikatın, bu soruştur-
manın mutlaka açılması ve hakikatin ortaya
çıkmasıyla, millî eğitim işleri bir yerde nasıl
görülür. Bakınız arkadaşımız sosyal komiteye
gider ve lüzum gördüğü zaman bakanlıktan
izahat alır, ieraata karışmaz. Senato vazifesini
görüyor. Şu halde Başbakanlığa şuraya bura-
ya gitmiş. Aldığı malûmat neticesinde de öğ-
renmiş ki, bugün Elâzığ'daki okul inşaatı de-
vam ediyor. İşte bu hakikat arkadaşımızın ra-
hatsızlığına sebeb olmuş. Ve orta yere hiç yok-
tan bir Elâzığ - Malatya meselesi çıkarılmıştır.
Ben sizlerden bilhassa rica ediyorum, bu Ku-
rucu Meclisten rica ediyorum, ben bilhassa bu
Kurucu Meclisin yedi sene rüyasını gördüm.
onun içinde olmakla şerefliyim; bu takriri ka-
bul ediniz, hâdisat olduğu gibi ortaya çıksın.

Yalnız ben size bir şey söyleyeyim; benim
gönlümün kayasına çarpan herkes ve her şey
yıkılacaktır arkadaşlar. («O!...» sesleri) («Usul
hakkında söz istiyoruz» sesleri)

DERVİŞ SAMİ TAŞMAN — Muhterem ar-
kadaşlarım; bu mesele benden evvel burada
konuşmuş olan Sayın Nüvit Yetkin arkadaş-
ımızın verdiği önerge üzerine iki buçuk saat ka-
dar müzakere edilmiştir. Şimdi de bir inceleme
ve araştırma komisyonu teşkili için müzakere
yapmaktayız. Nüvit Yetkin konuştu, Bakan
konuştu, şimdi tekrar zannediyorum Nüvit Yet-
kin cevap verecektir. Diğer vilâyet temsilcisi
arkadaşımız da konuşmaya hazırlanmaktadır,
belki diğer arkadaşlar da konuşacaklardır.
Sonra da Meclis mesele üzerinde düşünecek,
böyle bir komisyon kurulmasına karar verirse
komisyon kurulacak; bu komisyon tetkikatta
bulunarak bir rapor hazırlıyacak, yeni baştan

bu rapor burada görülecek, bu suretle bir teknik okulun Malatya'da mı yoksa Elâzığ'da mı açılacağı meselesi ancak üç dört ay içinde halledilebilecektir. Bakanı ve önerge sahibini dinledik. Her ikisi de bu komisyonun kurulmasını hararetle istemektedirler. İzin verirseniz bu komisyon kurulur, raporunu hazırlar, ondan sonra bu rapor üzerinde müzakere yapılır. Benim teklifim budur arkadaşlar. (Gürültüler)

BAŞKAN — Mehmet Salim Hazerdağlı.

MEHMET SALİM HAZERDAĞLI — Muhterem arkadaşlar, usul hakkında söz istemiş bulunuyorum. Daha evvel esas hakkında söz istemiştim. Fakat geçen oturumda Sayın Nüvit Yetkin ile Sayın Bakan lüzumu kadar konuştukları için, tam önerge oya konduğu sırada celse kapandı. Artık kendilerinin konuşmayacakları düşüncesiyle söz istedim. Fakat Sayın Riyaset Makamı onlara tekrar söz verdi. Halbuki ben usul dışına çıkmış değilim.

Şimdi, arkadaşlar peşinen arz edeyim ki, sizlere bir Elâzığ - Malatya teranesi dinletecek değilim ve sizleri sıkacak da değilim. Sayın Bakanın ve Sayın Nüvit Yetkin'in sözlerine motto cevab teşkil edecek bir izahat için de söz almış değilim.

Muhterem arkadaşlar, Sayın Nüvit Yetkin, bu meseleyi bu kürsüye getirerek Elâzığ, söz konusu olmadığı halde bundan bahsetti. Hattâ, geçen oturumda, «Ben siyasi hayattan çekilmeye hazırım, eğer, raporda Elâzığ kelimesi varsa» diye iddiada bulundular. Sayın Vekil bu cihete cevap vermediler. Bugün cevap verdiler; fakat şu cihetin aydınlanmasına ihtiyaç vardır; 7475 sayılı Kanun 6 . 5 . 1960 tarihinde çıkmış ve 13 . 5 . 1960 tarihinde Resmî Gazetede neşredilmiştir. Bu kanunun bakanlıktaki hazırlanan esbabı mucibe lâyihasında Elâzığ veya Eskişehir vardır. Meclise getirilirken bu yerler çıkarılmıştır. Sebebi, şurada oturan vilâyet mebusları birbirine düşmesin, diyedir. Esas mühim olan, pekâlâ bilirsiniz ki, kanunun sevkidir. Kanun Elâzığ'da yapılması kaydıyla çıkmıştır. Şimdi ne çekiyorsak hep eski devirden çekiyoruz. Mebuslar darılmasınlar, hatırlıyanlar olacaktır, Diyarbakır'da bir okul açılması işi bütün mebusları birbirine düşürmüştü. Elâzığ'da üniversite kurulması düşünüldüğü için birtakım dedikodular olmuştur. Teknik okul için

yer tahsisi Meclisteki esbabı mucibe lâyihasından çıkarılmıştır. Sayın Bakan bu ciheti izah etmemiştir. Arkadaşlar, kanunun gerekçesinde bu vardır. 7475 sayılı Kanundan bahsediyorum. Nüvit Yetkin arkadaşımızın bu noktanın, kanunun esbabı mucibe lâyihasında bulunmadığı şeklindeki mütalâası yerinde değildir.

Nüvit Yetkin arkadaşımız diyor ki, «Malatya'da teknik okul açılması hususunda halk nümayişler yapmakta, matem tutmaktadır.» Sayın Bakan da diyorlar ki, «Malatya'da teknik okul açılacağına dair Hükümet ağız ile sizlere bir vaitte bulunduk mu? Ne resmî ne de hususi hiçbir ağızdan Elâzığ'da kurulacak teknik okulun Malatya'da kurulacağına dair en ufak bir vait ve bir işarette bulunmamışlardır. Nüvit Yetkin Bey polemige kaçıyorlar, diyorlar ki, «Hükümet, müsteşarı gönderdi, etüt ettirdi. Şartlar Malatya'nın lehine olduğu halde, Elâzığ'a yapılacak.

Arkadaşlar, huzurunuzda söylüyorum, Nüvit Yetkin Bey, Elâzığ'da bir teknik okul kurulacağını duyduğu zaman çalınacağı kapı kalmamıştır. Devlet Başkanına gitmiş, «Efendim, durum, rapor Malatya'nın lehine olduğu halde Elâzığ'da kuruluyor bu okul» demiştir. Devlet ve Hükümet Başkanı, «Durum nerenin lehine ise orada kurulsun» diyor. Ondan sonra, muhterem arkadaşlar, bu işi, arkadaşımız M. B. Komitesi ne götürdü, orada da çekişmeler oldu; Teknik Öğretim dosyayı açtı okudu, Elâzığ'ın şu şu şartları, Malatya'nın şu şu şartları vardır. Malatyalı arkadaşlar «Raporun ardını okuyun», Malatya'da yapılması sözü vardır» dediler. Dosyayı itti dedi ki; itimat etmiyorsanız buyurun okuyun. Nüvit Yetkin ve Malatyalı arkadaşlar önlerine baktılar.

Malatya'da yapılsın diye raporda tek kelime yoktur arkadaşlar. Burada şartlar Malatya'nın lehine iken, niçin yapılmamıştır diyor Yetkin. Nüvit Yetkin polemige kaçıyor ve diyor ki; biz Elâzığ'da niçin yapıyor demiyoruz. Ey, peki öyle ise niçin İzmir'de yapılan Malatya'da yapılsın demiyorlar... Meramı ne?.. Meramı, Elâzığ'da yapılan okulun Malatya'da yapılması. Diyorlar ki; Malatya halkına bu cihet va'dedilmiştir. Hükümet diyor ki, biz hiçbir şey va'detmedik. Buna rağmen bir vilâyet halkı ümide düşürülmüştür. Arkadaşları ümide düşüren de kendileri ayağa kaldıran da kendileri, mitingleri yaptılar.

ranlar da kendileri... Bunların hepsi her devirde yapılabilir, yapılmıştır da. Bendeniz bir tahkikat önergesini biraz sonra kabul veya reddederken bu cihetlerin bilinmesini istirham ediyorum.

Bir başka nokta daha var : Şu ilim heyeti raporu yetmiyormuş gibi, Malatyalıların teşebbüsü üzerine yapılmış olan tetkikata rağmen Teknik Okulun Elâzığ'da değil de Malatya'da yapılmış olması kabul edilebilir mi? Kanun, ilim heyetinin tetkikatı, esbabı mucibe lâyihası, ondan sonra da yeni tetkikat... Bütün bunlardan sonra Teknik Okul Elâzığ'da yapılsın, Malatya'da yapılmasın, Malatya'da yapılsın, Elâzığ'da yapılmasın... Bu olabilir mi?

Soru sahibi arkadaşına göre, Malatya'da, şu şu tesisler varmış, Sümerbank tesisi varmış, tayyare Fabrikası varmış, şu varmış, bu varmış. Buna rağmen Malatya mağdur imiş, geçmiş Demokrat Parti devrinde mağdur imiş. Bunları sayıp dökmek doğru değildir.

Muhterem arkadaşlar, bir arkadaşımızın da dediği gibi, o tarihte biz muhalefete rey vermek suretiyle mebuslar göndermişizdir. Şu halde, kendileri 10 yıldır mağdur iseler, biz 40 yıldır mağduruz. Daha az mağdur bir yere, bir Teknik Okul açılmasını arkadaşımız reva görüyor da, daha çok mağdur bir yere bu okulun açılmasını reva görmüyor. Bari siz reva görünüz!

Arkadaşlar, biz Atatürk Üniversitesini kaçırdık. 25 profesör bize söz verdi, rapor verdi. İşte Mukbil Gökdoğan, 5 lisana çevrilmiş rapor verdi. Buna rağmen siyasi sebeplerle Erzurum'a götürdüler. Bizim elimizde bir teselli mükâfatı olarak istimlak edilmiş 12 bin dönümlük arazi kaldı. Halk köyden üniversite açılıyor diye şehire koştular. Şimdi onlar hep mağdur edilmiş durumdadır. Bu mağduriyeti önlemek için bize Teknik Okul verilmişti. Bunu bile Nüvit Yetkin bize çok görüyor. Ben beklerdim ki; «niçin İzmir'e yapılan bize yapılmıyor?» desin. Bunu söylemiyor, «Malatya'nın hakkı» diyor. Bu ne demek. Bunlar kaçamaklı sözler. Nüvit Yetkin Elâzığ'da yapılan okulun Malatya'da yapılmasını istiyor. Seçmenlerinin gönlünü almak için gelmiş buraya, siyaset yapıyor.

Pek Sayın Vekil bunları söyleseydi buraya çıkmıyacaktım. Beni dinlediğiniz için hepimize teşekkür ederim.

Başkan — Sırrı Atalay.

Sırrı Atalay — Yetkin arkadaşımız, Temsilciler Meclisi İçtüzüğü'nün 56 ncı maddesi gereğince bir mesele hakkında doğrudan doğruya Yüksek Heyetinizin inceleme ve araştırma yapmasını istemesi mümkündür. Burada önerge sahibini, ilgili Bakanı ve bir arkadaşımızı dinledik. Mühim olan cihet önerge sahibinin dediği gibi 7475 sayılı Kanunun Bakanlar Kuruluna verdiği bir yetkinin yalnız bir Bakan tarafından kullanıldığı veya yer tesbitinde takdir hakkının isabetle kullanılıp kullanılmadığı meselesi değildir. Asıl mühim olan nokta, İçtüzüğü'nün 56 ncı maddesi gereğince doğrudan doğruya Yüksek Heyetinizin mevzuu bir inceleme ve araştırma konusu yapıp yapmamasına bir zaruret olup olmadığıdır. Eski İçtüzüğü'nün 177 ncı maddesinde bir Meclis araştırması var idi ve teşriî hayatımızda, zannederseniz 1948 de, Amerika'dan satın alınan gemiler işinde yolsuzluk olup olmadığı hususunda böyle bir araştırma talebinde bulunmuş ve bu talep reddedilmiştir.

Yine sanıyorum ki, Sayın Ferid Melen, Em-lâk Kredi Bankası için bu yolu denedi, fakat bir türlü teşriî organ - İçtüzüğü'nün, soru, gensoru ve Meclis tahkikatı dışında - 177 ncı maddesiyle bir deneme, bir tatbikat yolu vermedi. Zannederseniz, şimdilik 56 ncı maddedir bu.

1956 da son defa bu yolu Nüvit Yetkin arkadaşımız denedi ve kendisinin bulunmadığı bir zamanda talebi reddedildi.

Eski İçtüzüğü'nün 177 ncı ve şimdiki İçtüzüğü'nün 56 ncı maddesine göre, Mecliste 21 Aralık 1951 de Meclise bağlı Millî Saraylarda yolsuzluktan dolayı bir karar verilmiştir. 2 ncı bir kararla, ilgili heyetin vazifelerinin ne olacağı malumdur. Bunun dışında teşriî hayatımızda 177 ncı madde «şimdiki 56 ncı madde» ile Meclisin her hangi bir mevzu hakkında bilgi edinme müessesesi işlememiştir. Şimdi bu soru münasebetiyle mesele buraya geldi. Soru sahibi Meclisin şimdi hangi hususlarda bilgi edinmesini ve nasıl bir neticeye varmasını istiyor ki bu 56 ncı maddenin tatbikini bu Meclisin son günlerinde maddeleri zorlayarak istiyor? Bu takrirden ne bir zaruret, ne de elde edilecek maksat hakkında bir şey yok. O halde İçtüzüğü'nün 56 ncı maddesine göre bu takrir üzerine

tahkikat açılmasına lüzum ve zaruret yok. Bu hususları gayet iyi bilen arkadaşımızın meseleyi bir Elâzığ - Malatya meselesi haline getirmesi hiç doğru olmamıştır. Bu itibarla önergenin reddi gerekmektedir. Hürmetlerimle. (Alkışlar)

FEHMİ ALPASLAN — Muhterem arkadaşlarım; Sırrı Atalay arkadaşımız meselenin mevzuat tarafına temas etti. Bu önergeyi veren de, dinliyen de, cevaplandırılan da tarafların maksadını ve incelenmesi istenen hususların ne olduğunu anlamışlardır. Bu itibarla artık bir komisyon teşkili suretiyle inceleme ve araştırma yoluna lüzum kalmamıştır. Her ne kadar Millî Eğitim Bakanı kayalara çarpmış olmak gibi bir ifade kullanarak bir meselenin kendisinde bitmiş olduğunu ifade etmek istemişse de bu mesele, Devlet ve Hükümet Başkanına intikal etmiş, Millî Birlik Komitesine gitmiş, ondan sonra, bu iş yapılmıştır.

O halde meseleyi bir bakanın tasarrufu şeklinde görmek, mânasız kalmıştır. Bugünün idaresinde bir mesele böyle Devlet Başkanına, Millî Birlik Komitesine gidecek, oralarda ilgi görecektir, ondan sonra da bir Bakan, bir Millî Eğitim Bakanı bu mevzuda istediği gibi tasarrufta bulunacak... Bu, biraz hayal mahsulü sayılmak gerekir. Onun için tavrının reddi gerekmektedir.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Nurettin Akyurt.

NURETTİN AKYURT — Muhterem arkadaşlarım, bu konu dolayısıyla Meclis bir hayli işgal olundu. Onun için, kısaca, arkadaşlarımızın temas etmedikleri bir iki hususa temas etmek istiyorum.

Muhterem arkadaşlar, Mart ayında başlayan, bugüne kadar devam eden ve konuşan hatiplerin az çok ifade etmiş oldukları şekilde cereyan eden maddi vâkıaları tekrar etmiyeceğim. Yalnız bu vâkıalar sonunda, en son merci olarak, bir haksızlığın telâfi edilmesi için Sayın Devlet Başkanına başvurduğumuz zaman, bize «Anlatılan hususlarda eğer malî imkânlarımız elverirse ve bir teknik okul yapılacak olursa ve hâdisenin şekli cereyanı sizin ifade ettiğiniz şekilde ise bu mutlaka Malatya'ya yapılacaktır, sizinle beraberim.» diye ifade buyurdular, biz de kendilerinin müsaadesini aldıktan sonra, her iki ilde

de söylenmiş olan bir konu olarak, söz Malatya'ya intikal ettirilmişti.

Arkadaşlar, bu meselenin geçen gün söz konusu olması üzerine, Bakan Bey, kanunda yazılan hükmü ve esbabı mucibeyi bir kademede silip bu kürsüden; «Bina olmadığı için İzmir'e yapılmasına karar verdik» demişlerdir. Birkaç gün sonra bir gazetede çıkan havadis, Profesör Yavuz Abadan ve Orhan Oğuz'un beyanları olarak, Eskişehir'den bu okulun alınmasının bir zaruret icabı olmadığı, bilâkis Akademinin kullanılmak üzere temin ettiği bir binanın teknik okula verildiğini ve buna rağmen sonra hiçbir sebep yokken bunun İzmir'e götürüldüğünü yazmıştı. İşte Meclis huzurundaki konuşmalarının bu şekilde 3 - 4 gün sonra aksi sabit iken bu mevzu üzerinde ben yalnızca temas edilmeyen bir nokta üzerinde durmak istiyorum; Sayın Vekil burada bir ilim heyetinin 29 âzasını teker teker okuyarak bizi tenvir ettiler. Teşekkür ederiz kendilerine. Bizim buradaki itirazımız ilim heyetinin verdiği rapora değildir. Bu arkadaşların imzaları muhterem, şahısları muhteremdir. Burada asıl mühim olan, devri sâbıkta, düşük iktidar devrinde - bunu söylemeye mecburum - Malatya'nın ayrı bir muameleye tâbi tutulmuş olması ve Malatya'nın bu raporda tetkik mevzuu yapılmamış olmasıdır. Burada temsilci arkadaşlarımız var, Malatya, bu rapor tanzim edilirken hariç tutulmuştur. Biz bundan bahsedip durumu izah ederken Devlet Reisi bizi haklı gördü ve «15 - 20 gün içinde bir heyet Malatya ve Elâzığ ve Erzincan'a gönderilecek, tetkik ettirilecek. 1952 yılından beri iş bitmişse ve bir haksızlık yapılmadığı kanaatinde iseniz niçin bir heyet göndererek incelenmedi? Evvelce yapılan tetkikatta Malatya bu raporun siyasi bir sebeple dışında tutuldu. Âdeta, Fırat nehri tabii bir hudut kabul edilerek, Elâzığ'dan Van'a kadar bütün iller içinde Malatya'nın işe konu yapılmadığı, sonradan buraya konduğu ve durumun bir bilim kuruluna etüd ettirilip Malatya'nın diğerlerinden geri olmadığına anlaşıldığı rapor açıkça okunduğu zaman belli oluyor. Onun için, ben şahsan ricâ ediyorum, Bakanın da istediği bir konuda Meclise bilgi edinilmesinde fayda vardır. Bir haksızlık olup olmadığına anlaşılmasında bir kaybımız olmaz, bilâkis bir kazancımız olur, arkadaşlar.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Nüvit Yetkin.

NÜVİT YETKİN — Arkadaşım Sırrı Atalay'ın dediği gibi talebimin bir memleket meselesi olduğu hususunu sayın Atalay ve Hazerdağlı'dan başka bütün arkadaşlarımın kabul ve teslim etmiş olduğu kanaati içindeyim. Teşriî hayatında ben de Sırrı Atalay gibi gözlerimi icranın tasarruflarına çevirerek onun murakabesinin teşriî organın her uzvunun vazifesi olduğu inancı içinde bu vazifeyi yapmak için buraya gelmiş bulunuyorum. Sayın Vekil burada sözlerine başlarken «Bu tahkikat kararının altında bir şahsın yıpranması mevzuubahistir» dediler. Bu da benim siyasi ve ahlâki hayatımın hudutları dışında olan bir keyfiyettir. Ben Vekilin tasarruflarının objektif esasa dayandığı hususunda ikna edici cevabını alsam kendilerini hemen burada tebrik ederim.

Bir de siyaset bataklığından bahsettiler. Ben siyaseti böyle bataklık olarak asla görmüyorum. Ben siyaset hayatının bataklık haline getirilmesini bekliyor ve temenni ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım; hâdise şudur : Bakan, «Ben bu tasarrufu hükümet icraatının bir cüzü olarak yaptım» diyor. Ben böyle bir tasarrufun her halde ve her yerde hesap vermeye açık bir şekilde yapılmasını arzu ederdim. Gene Sayın Bakan «ben bu tasarrufu yaptıktan sonra Heyeti Vekileye malûmat verdim, onu ikna ettim» demektedir ki bu, bir Vekilin tasarrufunu ve bu tasarrufu yaparken kullandığı takdir hakkını indirmekten hiçbir zaman kurtaramaz.

Raporda karar kısmı çok kısa olup, İstanbul'daki Teknik Okul mezun adedini artırmak için bir okul daha kurulması, Zonguldak'taki Maden Tetkik Okulunu takviyesi için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından gerekli incelemeler yapılması gibi hususlardan ibarettir.

Şimdi geliyorum bu raporun temenni kısmına :

Birincisi, Elâzığ'da bir teknik okul açılması için Millî Eğitim Bakanlığınca etüt yapılması,

2 neisi, ihtiyaçlar zorladığı takdirde, İstanbul Teknik Okulu içinde yeniden mimarlık şubesinin açılması,

3 neüsü; Güzel Sanatlar Akademisinde mühendis yetiştirilip yetiştirilemeyeceğinin incelenmesi, hususları temenni edilmiştir.

Temenniler bunlar. Bunlar, daha evvel 1952 de yapılmış olan bir etüde mesnet olamaz. Olabi-

lirse, şu halde, bir Bakanın 1952 de yapılmış olan bir etüde bu yolda bir cevap vermesi gerekirdi. Ve Malatya Valiliğine böyle bir yazı verilmişse mesele kapanır giderdi. Binaenaleyh, durum böyle değil. Sayın Hazerdağlı'nın temas ettiği konuda şu veya bu yönden Temsilciler Meclisinin üzerinde duracağı nokta, milletin bir kurusu dahi harcanırken düşünülecek husus, bu onun en verimli, en iyi yere harcanmasıdır. Şimdi bu yolda Elâzığ haklı olabilir. Haklı olmasını temenni ederim. Bu takdirde Hazerdağlı ve Vekilin endişelerine mahal yoktur. Bu muhterem zevatın isimlerini burada okumaya lüzum yoktur. Eğer bu tasarruf haklı bir sebebe dayanmışsa bugün de yarın da incelense aynı neticeye varacaktır. Biz sosyal komisyondan da rica ettik; iki vilâyet kendi hakkının elden alınmış olmasının ıstırapı içine düşürülmüştür. Şimdi yapılacak şey; hiç kimsenin tarafsızlığından şüphesi olmadığı bir heyetin bu işi tetkik etmesi ve bu işle ilgili vatandaşları gönül huzuruna kavuşturmasıdır. Mevzuu budur. Biz sağa sola gitmişiz. Gittiysek vazifemizi yapmışız. Temsilciler Meclisinde her hangi bir üye arkadaşım böyle bir gayret sarf etmesi gayet normaldir ve icranın her hangi bir tasarrufunu tâ derine kadar götürmesi de tabîî bir hakkıdır. Millî Birlik Komitesine gittim, Devlet Reisine, Hükümet Reisine gittim; fakat onlardan bir iltimas talebetmedim; sadece bir haksızlık varsa bunun izalesi için bu müracaati yaptım.

MEHMET SALİM HAZERDAĞLI — Ama Elâzığ'ın zararına olarak değil mi?

NÜVİT YETKİN (Devamla) — Elâzığ'da kurulması lâzımgelen bir teknik okulun Malatya'da kurulmasını istemek aklıma gelmez. Fakat bu okula neresi lâyıksa, neresi müstahaksa, gayeye neresi uygunsay oraya yapılınsın. Benim takibettiğim gaye budur. İnceleme ve araştırma komisyonunun kurulması suretiyle icranın objektif esaslardan inhirafı var mıdır, yok mudur, bunun açıklanmasını istiyorum. Talebim bundan ibarettir. Teşekkürler ederim.

MUAMMER AKSOY — Muhterem arkadaşlar, huzurunuzda bir hayli konuşmuş olan bir arkadaşımızım. Onun için, diğer arkadaşlarımız konuştuğu zaman, benim başıma ağrı girer demek, biraz kaba olursa da gerçeği olduğu gibi arz etmek zorundayım.

Devlet hizmeti mefhumu içinde, zaman mefhumu diye de bir mefhum vardır.

İhtilâl yapmış bir memlekette, Anyasa, Seçim Kanunu kabul edilmiş ve seçim sathı mailine girilmiş olan bir memlekette, bir okul Elâzığ'da mı açılsın, yoksa Malatya'da mı yapılsın derken; arkadaşlar önce bir düşünelim, bir soruşturma yapalım, ne olacak bunun sonu? Falan kurul şunu yapmış, şöyle yapmış, böyle yapmamış; bundan sonra, yapılacak mı, yapılmıyacak mı diyen bir yazıya cevap yok. Bütün bunlar bir Kabineyi düşürmeye yeter mi? Yetmez.

Şimdi istirham ediyorum; Yetkin arkadaşımız en hürmet ettiğim ve saydığım bir arkadaşımızdır. Fakat bazan insanların hissiyatla hareket ettiği de olur gibi geliyor bana. Bu mevzuu bir an evvel kapatalım. Nihayet memleket ve bütün dünya bizi takib ediyor. Büyük problemler, birçok haksızlıklar üstümüzde duruyor. Biz görülen lüzum üzerine atılıp da aç biilâç bekliyen insanları tekrar vazifelerinin başına kavuşturacak kanunu hâlâ çıkaramadık. Çünkü buna vakit bulamadık. Bu, fevkalâde zamanda konuşma mevzuu olacak bir mevzu değildir, bu saatlerdir konuştuğumuz. Toplantı ve gösteri yürüşleri Kanunu kalkacak mı kalkmıyacak mı?.. Seçimlere gidiyoruz. Bütün bu mühim meseleler bir kenara itiliyor ve biz saatlerdir teferruatın teferruatı üzerinde vakit öldürüyoruz. Bunun için arkadaşımızdan çok rica ederim; önergesini geri al-sın (Alkışlar)

BAŞKAN — Mevzu üzerinde kâfi sayıda üye konuşmuştur. Başkanlığa verilen yeterlik önergelerini oya sunmak mümkündür. Binaenaleyh,

yeterlik önergelerini okutuyorum.

Başkanlık Yüksek Makamına

Mevzu tamamen aydınlanmıştır. Müzakerenin kifayetinini oya sunulmasını saygılarımla arz ederim.

T. M. Üyesi
Rifat Çini

Temsileiler Meclisi Başkanlığına

Seçim arifesinde, oylar ellerde iken, bir okulun inşa yeri üzerinde cereyan eden hâdise aydınlıktır.

Kifayeti müzakere teklif ederim.

Ömer Sami Coşar

BAŞKAN — Yeterlik aleyhinde söz isteyen var mı? Yok. Önergelerin her ikisi de aynı mahiyettedir. Bu önergelerin dikkate alınmasını oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Yeterlik kabul edilmiştir.

Sayın Nüvit Yetkin'in önergesini tekrar okutuyorum.

(Nüvit Yetkin'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Efendim, bu önergede iki kısım var. Birisi, söz konusu olan meselede bir inceleme yapılması;

2 neisi : Konunun 5 kişilik bir kurul tarafından incelenmesi.

Her iki kısmı.. (Gürültüler) (ayrı ayrı oya konsun sesleri)

Efendim, önce inceleme yapılmasını, yani 1 nei kısmı oya sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Bu suretle, gündemin 1 nei maddesi bitmiş bulunuyor.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Birinci Dünya ve İstiklâl savaşlarına iştirak eden Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanunun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/158) (1)*

BAŞKAN — Tasarının tümü üzerinde söz isteyen var mı?. Söz isteyen yoktur. Maddelere

(1) 79 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci Dünya ve İstiklâl savaşlarına iştirak eden Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair Kanun

Madde 1. — Birinci Dünya ve İstiklâl savaşlarına iştirak ederek emsiline nazaran üstün hizmetler ifa eden ve halen yardına muhtaç bir durumda bulunan Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a, hayatta bulunduğu müddetçe, vatani hizmet tertibinden 500 lira aylık bağlanmıştır.

BAŞKAN — Mütalâa var mı?.. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımını takibeden aybaşında yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde lehte ve aleyhte olmak üzere konuşmak isteyen var mı?.. Yoktur. Tasarının birinci müzakeresi bitmiştir.

Gündemde konuşulacak başka madde yoktur. 25.8.1961 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 16,35

6. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLAR

1. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Öğünç'ün, Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi teşekküllerin teşkilâtı ile idare ve murakabeleri*

hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek 23 sayılı Kanununun tatbikatına dair Başbakanlıktan sorusuna Maliye Bakanı Kemal Kurdaş'ın yazılı cevabı (7/59)

27.2.1961

T. C.

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yüksek Meclisimizin İçtüzük hükümlerine istinaden aşağıda zikrelediğim sorunun Hükümet adına (Sözlü olarak) cevaplandırılması hususunda gerekli işlemin yapılmasına müsaade ve delâletinizi diler, bilvesile en derin saygılarımı sunarım.

T. C. Temsilciler Meclisi Üyesi
Feridun Şakir Öğünç

Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi teşekküllerin teşkilâtı ile idare ve murakabeleri hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek geçici Kanununun tatbikatı hakkında soru :

Kanun No: 23

Kabul tarihi: 15.7.1960

Yayın tarihi: 20.7.1960

Madde 1. — Aşağıda yazılı kamu teşekküllerinin idare meclisleri kaldırılmıştır.

A) İdare ve murakabeleri veya yalnız murakabeleri 3460 sayılı Kanun hükümlerine tâbi teşekküller.

B) Özel bir kanunla veya özel bir kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulan ve faaliyet mevzuları ticari ve iktisadi mahiyeti haiz olan teşekküller.

C) Yukardaki bentlerde yazılı teşekküllerin kendi aralarında kurdukları teşebbüslerle sermayesinin yarısından fazlası Devlete veya adı geçen teşekküllere aidolan iştirakli teşekküller.

Madde 2. — Birinci maddede gösterilen teşekküller birer (Müdürler Kurulu) tarafından idare olunurlar. Kaldırılan idare meclislerinin kanun ve statüleri ile tayin edilmiş olan vazife ve yetkileri bu kurullara geçer.

Madde 3. — Müdürler Kurulu; Umum Müdür veya müdür gibi en yüksek icra uzuvlarını tâ-yine yetkili makamlar tarafından tesbit edilen bir başkan ile 1 - 2 üye ve birinci maddede ta-dadedilen müesseselerde çalışan işçiler, memurlar ve mumasili şahıslarla iki senelik devreler için sendikaların tesbit edeceği üçer aday arasından gizli reyile seçilen bir müdür ve iştirakli teşebbüs-lerin hususi hukuk şahıslarından olan ortakların teşekkülün statüsüne göre seçecekleri üyeleri ve teşekkül statüsüne göre meslekî kuruluş temsilcilerinden teşekkül eder.

Müdürler Kurulunun başkanları Umum Müdür veya Başmüdür unvanlarını, âzaları Müdür unvanlarını taşır. Hususi hukuk şahıslarından olan ortakların teşekkülün statüsüne göre seç-cekleri üyeler ile meslekî teşekküller temsilcileri dışında kalan müdürler gerek teşekkül içinde ve gerekse dışarıda hiçbir vazife deruhte edemezler.

Adı geçen kanun ile direkt veya endirekt ilgisi bakımından tatbik olunması gereken müesse-seler aşağıda zikreylenmiştir.

1. Sümerbank.	26. Türkiye Şeker Fabrikaları A. Ş.
2. Etibank.	27. Yerli Ürünler T. A. Ş.
3. T. C. Ziraat Bankası.	28. Azmi Millî T. A. Ş.
4. Toprak Mahsulleri Ofisi.	29. Azot Sanayii T. A. Ş.
5. Türkiye Zirai Donatım Kurumu.	30. Maden Hurdacılığı T. A. Ş.
6. Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu.	31. Makina Yedek Parçaları T. A. Ş.
7. T. C. Posta Telgraf ve Telefon İşlet- mesi.	32. Karaman İplik ve Pamuklu Mensucat Sanayii T. A. Ş.
8. T. C. Devlet Demiryolları İşletmesi.	33. Suni Tahta Fabrikaları T. A. Ş.
9. Devlet Malzeme Ofisi.	34. Maraş Pamuklu Dokuma Sanayii T. A. Ş.
10. Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri.	35. Türkiye Yapağı ve Tiftik A. Ş.
11. Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi.	36. Azdavay Kömürleri İşletmesi T. A. Ş.
12. Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu.	37. Kauçuk Sanayii T. A. Ş.
13. T. C. Emekli Sandığı.	38. Eskişehir Basma Sanayii T. A. Ş.
14. İller Bankası.	39. Yem Sanayii T. A. Ş.
15. T. C. Merkez Bankası.	40. Eti Yapı Limitet Şirketi.
16. Millî Piyango İdaresi.	41. Nevşehir Pamuklu Dokuma Sanayii T. A. Ş.
17. İşçi Sigortaları Kurumu.	42. Ordu Soya Sanayii A. Ş.
18. Türkiye Emlâk Kredi Bankası.	43. Emek Sinema Limitet Şirketi.
19. Denizcilik Bankası T. A. O.	44. Kuzu Yetiştirme Limitet Şirketi.
20. Türkiye Halk Bankası ve Sandıkları.	45. Emek İşletme Limitet Şirketi.
21. Türkiye Vakıflar Bankası.	46. Ankara İmar ve Emlâk İşletmesi A. Ş.
22. Türk Havayolları A. O.	47. Bergama Pamuklu Sanayii T. A. Ş.
23. Türkiye Öğretmenler Bankası.	48. Manisa Pamuklu Sanayii T. A. Ş.
24. Türkiye Turizm Bankası.	49. Elektrometalürji Sanayii T. A. Ş.
25. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı.	

Adı geçen kanunun 13 ncü maddesine göre aynen: (Bu geçici kanun 2.6.1960 tarih ve 5/II sayılı Bakanlar Kurulu kararının şümulüne giren teşekkül ve müesseseler için 1 Ağustos 1960 ta-rihinden, diğer iktisadi âmme müesseseleri için neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.) hük-münü vaz'eylemiştir.

Sorum :

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hiçbir müessesede uygulanmış mıdır? Uygulan-mışsa hangi müesseselerdir? Uygulanmayan müesseseler varsa hangileridir? Hangi esbabı mucibe-lere dayanılarak uygulanmamıştır? Bu kanun uygulanmak için yürürlüğe konduğuna göre, uygu-lanmıyorsa, bu hal bu kabil müesseselerde çalışan yüz binlerce işçi, memur ve sair hizmetliler

ile sendikalar ve sair mesleki kuruluşların, kanunen vaz'eylenmiş haklarının selb edilmesini tazammun eden bir gerçek olarak bu konuda Hükümetimizce ne düşünülmektedir?

Bu hususta ne gibi tedbirler alınacaktır.

Feridun Şakir Ögünç

T. C.

Temsilciler Meclisi

27 . 7 . 1961

Umumi Kâtipliği Kanunlar Müdürlüğü

No : 330

Konu : Feridun Şakir Ögünç'ün sorusu Hk.

Başbakanlığa

İlgi : 2 . 3 . 1961 tarih ve 330-60516 sayılı yazımıza ektir:

Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün, sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan İktisadi Teşekküllerin teşkilâtı ile idare ve murakabeleri hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek 23 sayılı Kanununun tatbikatı hakkındaki sözlü sorusu; soru sahibi, cevap gününde ikinci defa hazır bulunmadığından, İçtüzüğü'nün 45 nci maddesi gereğince, yazılı soruya inkilâbetmiştir.

İçtüzüğü'nün 42 nci maddesi gereğince 15 gün zarfında cevaplandırılmasını rica ederim.

Kâzım Orbay

Temsilciler Meclisi Başkanı

T. C.

Maliye Bakanlığı

16 . 8 . 1961

Bütçe ve M. K. G. Müdürlüğü

Sayı : 114445-2/11941

Özü : Sayın Feridun Şakir Ögünç'ün sözlü soru önergesi hakkında.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

İlgi : Başbakanlığa gönderilen 27 . 7 . 1961 tarih, 7-59/330/60516 sayılı yazıları.

23 sayılı «sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan İktisadi Teşekküllerin teşkilâtı ve idare ve murakabeleri hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek Kanununun tatbikatına dair Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün sözlü soru önergesinin, soru sahibi cevap gününde ikinci defa hazır bulunmadığından Temsilciler Meclisi İçtüzüğü'nün 45 nci maddesi gereğince yazılı soruya inkilâbettığı ve aynı Tüzüğü'nün 42 nci maddesi gereğince 15 gün içinde cevaplandırılması icabettiği Başbakanlığın 3 . 8 . 1961 tarih, Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi 77-861/2439 sayılı yazısı ile bildirilmesi üzerine hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerine arz ederim.

Maliye Bakanı

K. Kurdaş

Temsilciler Meclisi Üyesi Sayın Feridun Şakir Ögünç tarafından 23 sayılı Kanununun tatbikatı hakkında 27 . 2 . 1961 tarihinde verilen sözlü soru önergesinin yazılı soruya inkilâbetmesi dolayısıyla hazırlanan cevaptır

Bu önergesinde Sayın Feridun Şakir Ögün tarafından 23 sayılı Kanununun şumulüne giren kurum ve teşekküller sayılarak kanunun yürürlüğe girdiği tarihte uygulandığı müesseseler ile ka-

nunun uygulanmadığı müesseseler ve uygulanmaması sebepleri, uygulanmaması dolayısıyla bu müesseselerde çalışan işçi, memur ve hizmetliler ile sendikaların ve diğer meslekî kuruluşların kanunla tanınmış hakları selbedilmiş olduğundan bu konuda Hükümetçe ne düşünüldüğü ve ne gibi tedbirler alınacağı sorulmuş bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, 23 sayılı Kanun 27 Temmuz 1960 tarihli Resmî Gazetede yayınlanmış ve 13 ncü maddesinde bu kanun hükümlerinin 2 . 6 , 1960 tarih, 5/11 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının şumulüne giren teşekkül ve müesseseler için 1 . 8 . 1960 tarihinden; diğer iktisadi âmme müesseseleri için de yayım tarihinden itibaren uygulanacağı belirtilmiştir.

Bu tarihlerden sonra, kanunun 3 ncü maddesine göre kurulup idare meclislerinin yerini alacak müdürler kurulları teşkil edilinceye kadar, kanunun geçici maddesi gereğince idare meclislerinin yetkileri, her teşekkülün bağlı bulunduğu bakanlıklar tarafından bu teşekküllerin bünyeleri içerisinde seçilen müdürlerden müteşekkil birer heyet tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

3 ncü maddedeki esaslar dairesinde müdürler kurulları teşkilinin zamana mütevakıf olduğu göz önünde tutularak kanun vâzınca geçici maddeye dayanılarak teşkil edilecek müdürler kurullarının vazife süreleri her hangi bir müddetle takyidedilmemiştir.

Diğer taraftan, söz konusu kanunun şumulüne giren teşekkül ve müesseselerin bağlı oldukları bakanlıklardan alınan bilgilere göre bir kısım müesseselerde esas müdürler kurullarının teşkili için bazı teşebbüslere girilmiş ise de 23 sayılı Kanunun yerine kaim olacak bir kanun tasarılarının hazırlanmakta olduğunun istihbar edilmesi üzerine bunun neticesinin beklenildiği ve ayrıca 13 . 12 . 1960 tarihinde yürürlüğe giren 154 sayılı Kanun gereğince İktisadi Devlet Teşekkülleriyle benzeri müesseselerin hukuki, idari ve malî bünyelerini tetkik ve yapılması gereken ıslahatı tesbit etmek maksadiyle yerli ve yabancı uzmanlardan müteşekkil heyetin çalışmalarının neticesi alınmaya kadar söz konusu teşekkül ve müesseselerin geçici müdürler kurulları ile idaresine devam olunduğu anlaşılmıştır.

Bu arada 23 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine göre teşekkül etmiş müdürler kurulları ile çalışmakta olan müesseseler de mevcud olup bunlar T. C. Emekli Sandığı, Türkiye Zirai Donatım Kurumu, Türkiye Vakıflar Bankası ve Emek Sinema Limited Şirkettir.

2. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün, işçilerle iş veren arasında yapılmış bir kolektif mukavele esasını iş verenin tek taraflı olarak tadile yetkisinin mevcut bulunup*

bulunmadığına ve bu konuda işçilerin hukukunun rikayesi için Bakanlıkça ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sorusuna Çalışma Bakanı Cahit Talas'ın yazılı cevabı (7/63)

1 Ağustos 1961

Türkiye Cumhuriyeti Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Yüksek Meclisimizin İctüzük hükümlerine istinaden aşağıda zikrelediğim sorunun Çalışma Bakanı tarafından süresi içinde (yazılı olarak) cevaplandırılması hususunda gerekli işlemin yapılmasına müsaade ve delâletinizi diler, bilvesile en derin sevgi ve bağlılığımı bildiririm.

Saygılarımla.

T. C. Temsilciler Meclisi Üyesi
Feridun Şakir Ögünç

SQUIBB İlaç Fabrikası İcnyönetmeliğinin iş günleri ile ilgili 7 ncü maddesinin iş veren tarafından tek taraflı olarak değiştirilmesi hakkında soru önergesidir .

İlaç ve Kimya Sanayii İşçileri Sendikasının ilişikte sunduğum vâkı müracaatı üzerine konumuzun bir soru önergesi haline getirilmesi zarureti hâsıl olmuştur.

İstanbul'da Levend'de kurulu SQUIBB İlaç Fabrikası işçilerinin çalıştığı fabrikanın iş vereni

14 Nisan 1961 tarihinde İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüğüne müracaatla, İyönetmeliğinin iş günlerini ilgilendiren maddesini aşağıdaki şekilde değiştirmiş ve tasdikini istemiştir. Değiştirilen madde, 1953 yılında kolektif mukavele ile esasa bağlanmıştır. Şöyle ki; işçiler günde (9) saat, haftada (45) saat olarak (5) iş günü çalışacaklardır. Şimdi ise, işçiler günde (8) saat, haftada (48) saat (6) iş günü çalışacaklardır. Yönetmelik bu şekilde tadil edilmektedir.

İlişikte sunulan tutanakta görüleceği veçhile işçiler bu sistemden müşteki bulunmaktadırlar. Bu münasebetle aşağıda zikreylenen sorularımın cevaplandırılmasını dilerim.

Sorularım

1. Vaktiyle işçilerle iş veren arasında yapılmış bir kolektif mukavele mevcuttur. İş verenin bu mukavele esasını tek taraflı olarak tadile yetkisi mevcut mudur? Bu konuda Çalışma Bakanlığınca ne düşünülmektedir?

2. Bu konuda işçilerin hukukunun vikayesi için bakanlıkça ne gibi tedbirler düşünülmektedir ve ne gibi tedbirler alınacaktır?

Beşiktaş Sinanpaşa Köprüsü Sok. No. 23

İlaç ve Kimya Sanayii

İşçileri Sendikası

İstanbul

Telefon : 48 77 18

Sayı : 237

İstanbul : 29 Nisan 1961

Türkiye Cumhuriyeti Temsilciler Meclisi Üyesi

Sayın F. Şakir Ögünç

Ankara

Sendikamızın iş verene karşı dâvalarımın savunulmasını istiyen Levent'te kurulu SQUIBB İlaç Fabrikası işçileri, 20 Nisan 1961 tarihinde Ankara'da bulunmam hasebiyle imza sirküsünü havi müracaat yazısını şahsınıza tevdi etmiş bulunuyorum, Vekâlet nezdinde müdafaa edeceğim konu, şöyle ki adı geçen iş yeri iş vereni 14 Nisan 1961 tarihinde Bölge Çalışma Müdürlüğüne müracaatle dahilî talimatnamenin iş günlerini gösteren maddeyi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve tasdikini istemiştir, değişen madde 1953 tarihinde iş veren işçileri ile kolektif mukavele ile değiştirilmiş şekli, şöyle ki günde (9) saat, haftada (45) saat, iş günü (5) olmak üzere, şimdi ise yani yeni şekli günde (8) saat, haftada (48) saat, iş günü (6) dır, malûm Avrupa'da iş günleri (40) saat olması için uğraşılırken memleketimizde (45) saate indirilmişken yeniden (48) saate çıkarılması işçilerin iki günde istirahatini temin edemezken bir günde nasıl temin edebilir, izahını yapacak değilim.

Durum Vekâlete bir yazı ile detaylı olarak bildirildi ve Bölge Müdürlüğünün hareketi protesto edilmiştir.

Durumu çok istirham ederim, biraz acele tutmanızı çünkü âsaplar tamamen gerilmiştir, zatiâlinizden emin olarak, saygılarımızın kabulünü rica ederiz.

Genel Sekreter

Nejat Ökten

İmza

Başkan

Saffet Göksüzöğlü

Mühür ve İmza

İstanbul

19.4.1961

Biz Squibb İlâç Fabrikası işçi mümessilleri 15 . 4 . 1961 tarihinde Sendikamıza yapmış olduğunuz müracaatla iş veren Dahili Talimatnamesinin iş günleri ile ilgili 7 nei maddenin tek taraflı değiştirdiğini arz etmiştik.

Sendikamızın mezkûr tarihte ve mezkûr maddenin itiraz kabilde Bölge Çalışma Müdürlüğüne yaptığı müracaat dikkate alınmadığı biz Squibb işçilerini hüsrana uğratmıştır.

Sanayimizde iş günleri talimatnamesinin değişen maddesi gibi olduğunu da bildiririm. Ankara'da oluşunuz dolayısıyla Türk İş Konfederasyonu ile imzalarımızı ilişik listeyi de sunuyorum.

Dileğimizin tahakkuku ile işlemin yapılmasını sabırsızlıkla bekliyoruz.

Sendika İcra Heyetinden Squibb İlâç Fabrikası işçileri

namına
Raşit Yedigâr

Yekûn işçi listesi

Fab.	No.	Adı, soyadı	İmza	Fab.	No.	Adı, soyadı	İmza
1	101	Raşit Bozbulut		31	247	Cevriye Yenigün	İmza
2	103	Halil Sezgin	İmza	32	248	Nazife Karanlık	
3	109	Türkân Göğgezer	»	33	251	Raife Tüfekçi	»
4	128	Ahmet Fevzi Çalış	»	34	252	Zühal Özgen	
5	139	Sedat Güç	»	35	261	Ayşe İncekara	»
6	142	Makbule Kahramaner	»	36	267	Aysel Kezekli	»
7	146	Cemil Büyükcak	»	37	273	Fatma Küçükoflu	»
8	147	Nazlı Edirgen	»	38	276	Halil Yüksel	»
9	152	Arife Altıntaş	»	39	280	Müşerref Göksüzoğlu	»
10	157	Fatma Pekakgöl	»	40	282	Dürdane Yanmaz	»
11	163	Hanife Küpçü	»	41	283	Sevim Beşergül	
12	169	Nimet Özenay	»	42	285	Semiha Şermet	»
13	178	Şükran Tanrikulu	»	43	287	Bahriye Şerbetçioğlu	»
14	180	Saffet Göksüzoğlu	»	44	288	Seher Döven	»
15	189	İbrahim Güteryüzler	»	45	290	Sevim Özgen	»
16	199	Dursun Adıgüzel	»	46	291	Bahriye Çetin	»
17	202	Hüseyin Aksoy	»	47	294	Fetnet Vatan	»
18	204	Âmil Yıldırım	»	48	299	Ali Zorlu	»
19	208	Zehra Doğan		49	300	Mustafa Kezekli	Depo imza
20	212	Fuat Bilge	»				
21	213	Hasan Avni Çıvgın	»	50	311	Ayfer Öztekin	İmza
22	216	Şaban Algöl	»	51	313	Sabahat Tolu	»
23	221	Ali Zehir	»	52	319	İsmail Üzümcü	»
24	223	Reşit Yedigâr	»	53	321	Ahmet Buza	»
25	226	Kâmil Kurudere	»	54	326	Hurşit Kaya	»
26	230	Ramazan Yılmaz	»	55	327	Salih Barışçı	»
27	237	Şeref Şeran	»	56	328	Ahmet Özsiler	»
28	239	Ayten Yoludoğru	»	57	337	Gazanfer Üregen	»
29	242	Yıldız Kaynak	»	58	338	Rabia Babagiray	»
30	246	Müzeyyen Dikmen	»	59	340	Yusuf Keskin	»

Fab.	No.	Adı, soyadı	İmza	Fab.	No.	Adı, soyadı	İmza
60	343	Mahmut Güleü	İmza	105	460	Saime Ölge	İmza
61	345	Mehmet Yıldız	»	106	463	Makbule Türksoy	»
62	349	Abdürrahman Akgül	»	107	464	Mahmure Erçeçen	»
63	350	Hayri Turgut	»	108	465	Nurten Kök	»
64	352	Mustafa Işık	»	109	469	Behiye Mercan	»
65	354	Cevriye Angı	»	110	470	Havva Bayraktar	»
66	356	Osman Yoludođlu	»	111	474	Zekai Güngör	»
67	365	Zihni Sözeü	»	112	475	Cemile Gargın	»
68	366	Meryem Akpınar	»	113	476	Rabia Gargın	»
69	367	Mahmut Günaydın	Depo imza	114	478	İbrahim Gönül	»
70	369	Şükran Hergüvenç	İmza	116	480	Celâl Yıldırım	Depo imza
71	379	Adalet Kaya	»	117	482	Mustafa Öner	»
72	386	Ahmet Eser	Depo imza	118	483	Musa Diktaş	İmza
73	387	Seyfullah Erfidan	»	119	485	Mahmut Demiray	»
74	390	Hayati İtişken	İmza	120	486	Süheylâ Güzelyıl	»
75	392	Bilâl Bayram	»	121	487	Zehra Kekezođlu	»
76	396	İsmail Yavuz	Depo imza	122	488	Ahmet Dilbaz	»
77	406	Mahmut Yavuzođlu	İmza	123	489	Nurten Fidan	»
78	407	Leylâ İnaneç	»	124	490	Nurettin Karalođlu	»
79	408	Muzaffer Topalođlu	»	125	491	Hadiye Kızılören	»
80	411	Abdullah Coşkun	İmza	126	492	Zehra Kekezođlu	»
81	418	Cahide Erkan	»	127	493	Selma Günay	»
82	424	Hayriye Bucak	»	128	496	Nezihe Vatandaş	»
83	425	Hidayettin Yaman	»	129	497	Mustafa Özdemir	»
84	426	Fuat İzler	»	130	498	Münire Mutlu	»
85		Kadriye Ege	»	131	499	Hakkı Meletli	Depo imza
86	428	Remziye Avarkan	»	132	500	Rüstem Uygun	»
87	429	Mehmet Ali Aksoy	»	133	502	Emine Akyüz	İmza
88	431	Ayderen Ekşin	Hasta	134	503	İkbal Beğenal	»
89	432	Aylâ Tezel	İmza	135	504	Servet Yetim	»
90	433	İsmail Güneş	»	136	505	Seher Yetim	»
91	434	Şaziye Efe	»	137	507	Aysel Şişman	»
92	435	Şaban Yıldırım	İmzasız	138	510	Tefarük Arün	»
93	437	Samiye Emirgân	İmza	139	512	Rukiye Kekeme	»
94	438	Aydın Yarkın	»	140	514	Nedime Vatandaş	»
95	439	Tekin Yıldırım	»	141	515	Behiye Kıрма	»
96	440	Fatma Yılmaz	»	142	517	Zeki Keskin	Depo imza
97	442	Semahat Bingöl	»	143	518	Selâhattan Dutçu	»
98	447	Fatma Donat	İmzasız	144	522	Hüseyin Çelenk	İmza
99	448	Şuayp Taşkın	İmza	145	523	Özdemir Akay	»
100	449	Sabahat Terzi	»	146	524	Kemal Hamarat	»
101	452	Fatma Cihan	»	147	525	İsmail Akbaş	»
102	454	Ali Kaplan	»	148	526	Salih Yıldızellez	»
103	458	Fehime Gürsoy	»	149	527	Mustafa Baştopçu	»
104	459	Hüsniye İyisözaçmak	»				

T. C.

18 . 8 . 1961

Çalışma Bakanlığı
Çalışma Genel Müdürlüğü
Sayı : 1014 - 6, 9585

Özet : Feridun Şakir Ögünç'ün
yazılı sorusu hakkında.

Türkiye Cumhuriyeti Temsilciler Meclisi Başkanlığı
Ankara.

İlgi : Umumi Kâtiplik Kanunlar Müdürlüğü'nün 8 . 8 . 1961 tarihli 1071 - 61338 sayılı yazısı.
Temsilciler Meclisi Üyesi Feridun Şakir Ögünç'ün 1 . 8 . 1961 tarihli yazılı önergesi hakkındaki
cevabın iki nüsha halinde ekte sunulduğunu arz ederim.

Prof. Dr. Cahit Talas
Çalışma Bakanı

Temsilciler Meclisi Üyesi
Feridun Şakir Ögünç
Ankara

Temsilciler Meclisi Umumi Kâtipliğinin 8 . 8 . 1961 gün ve 1071 - 61338 sayılı yazısıyla gönde-
rilen 1 . 8 . 1961 günlü yazılı önergeniz hakkında cevap.

1. İşçilerle iş verenler arasında kolektif sözleşme ile tesbit olunan iş şartları, tarafların karşılıklı
rıızaları ve anlaşmaları ile tadil olunabilir.

İş veren böyle bir sözleşmenin şartlarını tek taraflı olarak tadil eder veya tatbik etmezse, işçiler
İş Kanununun muaddel 15 nci maddesinin (e) fıkrasına müsteniden iş akidlerini ihbar müddetini
beklemeden feshederek iş verenden kıdem vessair tazminat haklarını talep edebilirler.

2. Böyle bir ihtilâf vukuunda Bakanlığımıza bağlı İş müfettişleri, İş mahkemeleri Kanununun 10
neu maddesine müsteniden evvelâ tarafları uzlaştırmaya ve ihtilâfı halletmeye teşebbüs ederler. Uz-
laşma vâki olmazsa anlaşmazlık iş mahkemesine intikal ettirilir. Bu mevzuda nihai kararı adli mer-
ciler verir.

3. Yazılı soruya mesnet teşkil eden Squibb Fabrikasındaki hâdise, Bakanlığımıza da intikal etmiş-
tir. Yapılan inceleme sonunda :

a) Anılan iş yerine ait ilk iş yönetmeliğinin 20 . 4 . 1953 tarihinde tasdik edildiği ve burada iş
müddetinin haftada 6 gün ve günde 8 saatten 48 saat olarak tesbit olunduğu,

b) Bilâhara işçilerle iş verenin 14 . 11 . 1953 tarihinde haftada 5 gün ve günde 9 ar saatten
haftada 45 saat çalışmak üzere mutabık kaldıkları ve bu hususun iş veren tarafından 13 . 10 . 1956
tarihinde işyönetmeliğe de kayıt ve tasdik ettirildiği,

c) Ancak işçilerin sendikaları vasıtasıyla Bölge Çalışma Müdürlüğüne müracaat ederek hafta-
da 48 yerine 45 saat çalışmak suretiyle ücretlerinde bir düşüklük olduğunu şikâyet etmeleri üzerine
Müdürlüğün keyfiyeti iş verene tebliğ ederek 14 . 4 . 1961 tarihinde yönetmelikteki iş müddetini yine
haftada 6 gün ve 48 saat olarak tashih ettirdiği,

d) İşçilerin bu kere iş müddetinin haftada 45 saate indirilmesi fakat kendilerine 48 saatlik üe-
ret ödenmesi hususunda iş verenle toplulukla iş ihtilâfı çıkardıkları ve bunun uzlaşma ve kesin uz-
laşma safhalarında hâl edilememesi sebebiyle vilâyet hakem heyetine intikal ettiği ve mezkûr heyette
rüyete edilmekte bulunduğu ve henüz bir karara bağlanmadığı anlaşılmıştır.

Prof. Dr. Cahit Talas
Çalışma Bakanı

3. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Dündar Soyer'in, Gelir ve Kurumlar Vergisinin tadillerine dair kanunlar üzerindeki çalışmaların ne safhada bulunduğuna, ne zaman neticeleneceğine ve Gelir Vergisinde ve Vergi Usul Kanununda ya-*

pılan zam ve tadilatın iktisadi hayatta müşahede edilen durgunluk üzerinde rolü olup olmadığına dair sorusuna Maliye Bakanı Kemal Kurdaş'ın yazılı cevabı (7/65)

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Memleketimizin iktisadi hayatında muhtelif yönlerden menfi tesirleri olan, Gelir Vergisinde ve Kurumlar Vergisinde yapılan tadillerin tesirleri vatandaşa inikas etmeden yeniden gözden geçirileceğine dair bütçe müzakereleri sırasında teminat veren Maliye Bakanının aradan üç ay geçmesine rağmen Hükümetçe hâlâ Meclise bir tasarı getirilmeyişi memleket ölçüsünde büyük bir ümitsizlik kaynağı olmaktadır.

Aşağıdaki hususların Sayın Maliye Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılması hususunu temine tavassutlarınızı saygılarımla rica ederim.

**Temsilciler Meclisi Üyesi
Dündar Soyer**

1. İstanbul'daki komisyon tarafından tetkika tâbi tutulan Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisinin tadillerine dair kanunlar üzerindeki çalışmalar halen hangi safhadadır ve ne zaman neticelenecektir?

2. Gelir Vergisinde ve Vergi Usul Kanununda yapılan zam ve tadilatın iktisadi hayatta müşahede edilen durgunluk üzerinde rolü olmuş mudur, olmuşsa ne derecede ve ehemmiyettedir?

T. C.

**Temsilciler Meclisi
Umumi Kâtipliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 673**

16.8.1961

Konu : Dündar Soyer'in sorusu hakkında.

**Başbakanlığa
Maliye Bakanlığına**

İlgi : 31.5.1961 tarih ve 673 sayılı yazımıza ektir.

Temsilciler Meclisi Üyesi Dündar Soyer'in, Gelir ve Kurumlar vergileri kanunlarında yapılması düşünülen değişiklikler hakkındaki sözlü sorusu, soru sahibi cevap gününde ikinci defa hazır bulunmadığından, İhtüzüğün 45 nci maddesi gereğince yazılı soruya inkilâbetmiştir.

İhtüzüğün 42 nci maddesi gereğince 15 gün zarfında cevaplandırılmasını rica ederim.

**Temsilciler Meclisi Başkan V.
Lütfi Akadlı**

T. C.

Maliye Bakanlığı
Gelirler Genel Müdürlüğü
Sayı : 2190 - 730

9 . 8 . 1961

Temsileiler Meclisi Başkanlığına

İlgi : 16 . 8 . 1961 tarih ve (Kanunlar Müdürlüğü) 7 . 65/673 - 61035 sayılı yazı karşılığıdır.

Temsileiler Meclisi Üyesi Dündar Soyer'in, Başkanlıklarının 31 . 5 . 1961 tarih ve 673 sayılı yazılarına ekli olarak gönderilen sözlü sorusuna cevaplarımız aşağıda arz olunmuştur.

Cevap : 1. Vergi Reform Komisyonu, çalışmalarının birinci safhasını ikmal etmiş ve Gelir ve Kurumlar vergileri ile bunlara mütaallik usul hükümlerinde yapılmasını münasip gördüğü değişiklikleri mühtevi raporunu Bakanlığımıza vermiş bulunmaktadır.

Halen, Bakanlıkta teşkil edilen beş kişilik diğer bir komisyon, bu raporda yer alan düşünce ve mütalâaları göz önünde bulundurmak suretiyle gerekli tadil tasarılarını hazırlamaktadır.

Cevap : 2. Vergi kanunlarında yapılan değişikliklerin iktisadi durgunluk yönünden menfi bir tesiri müşahede edilmemiştir. Bilâkis, bu değişiklikler, yüksek seviyede bir bütçe tanzimini temin etmek suretiyle, iktisadi hayatta asgari bir canlılığın tesis ve idamesini mümkün kılmıştır.

Maliye Bakanı
Kemal Kurdaş

Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına iştirak eden Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen temsilci üyelere mürekkep karma Komisyon raporu (1/158)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 71 - 1519/2065

30 . 6 . 1961

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Kurucu Meclise arzı Bakanlar Kurulunca 26 . 6 . 1961 tarihinde kararlaştırılan «Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına iştirak eden Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte işilik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan
Org.

Cemal Gürsel

GEREKÇE

Isparta vilâyetinin Gelendost kazası Yaka köyünden 1309 doğumlu Nebioğlu yedek teğmen Ali Sami Eryılmaz 1328 tarihinde askerlik hizmetini ifa için Aydın'a gönderilmiş, oradan 1 ne Kolordu 2 ne Fırka emrine verilerek Balkan Harbına iştirak etmiş ve seferberliğin ilânını mütaakip Çanakkale'ye sevk edilip Arıburnu, Anafartalar muharebelerinde bulunduktan sonra onbaşılığa terfi ettirilmiştir. Daha sonra Bağdad'a sevk edilerek Sabistepe ve Beytisahir muharebelerine iştirak ederek başcavuşluğa terfi ettirilen ve kırmızı şeritli harb madalyası ile taltif edilen adı geçen daha sonra Rus taarruzunu önlemek gayesiyle birliği ile beraber Paytak Boğazı muharebelerinde bulunmuş ve tekrar Bağdad'a sevk edilip Kerkük ve Altınköprü muharebelerine iştirak ederek terhis edilmiştir. 3 sene gibi bir fasılandan sonra, İstiklâl mücadelesinin başlaması üzerine gönüllü olarak Demireci Mehmet Efe birliklerine iltihak eden ve bilahare Isparta havalisi Kuvva-i Millîye Reisi İbrahim Demiralay emrine giren ve aynı birlikle Afyon cephesinde 57 ne Fırka 39 uncu Alay emrine verilerek Seyitgazi, Mangaltepe, Türbetepe ve Sakarya Muharebelerine iştirakle yaralanan ve gösterdiği üstün hizmetlere mukabil zabıt vekilliğine terfi ettirilen Ali Sami Eryılmaz, Çankırı hastanesinde tedavi edildikten sonra Tınaztepe, Palamutluk ve Dumlupınar muharebelerinde de cansiperâne hizmet ederek mülâzimesaniliğe terfi etmiş ve aynı birlikle Büyük Taarruza iştirak ederek Yunanlıları Çeşmeye kadar takip etmiştir. Terhis edildikten sonra hizmetlerine karşılık ikinci defa kırmızı şer-

ritli İstiklâl Madalyası ile taltif edilen, böylece beş senesini Balkan ve Cihan Harbinde, üç senesini İstiklâl mücadelesinde fasılasız hizmet ederek geçiren, bugün ise ileri yaşta olup yaptırılan tahkikat neticesinde muhtacı muavenet bir durumda bulunduğu anlaşılan adı geçene, emsalinden farklı bu hizmetleri karşılığı hayatta bulunduğu müddetçe, vatani hizmet tertibinden maaş tahsisi gayesi ile ibişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Maliye - Bütçe Karma Komisyonu raporu

T. C.
Temsilciler Meclisi
Maliye - Bütçe
Karma Komisyonu
Esas No. : 1/158
Karar No. : 59

10 . 8 . 1961

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

Milli Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Kurucu Meclise arzı Bakanlar Kurulunca 26 . 6 . 1961 tarihinde kararlaştırılıp Başbakanlığın 30 . 6 . 1961 tarih ve 71 - 1519/2065 sayılı tezkeresiyle gönderilen «Birinci Dünya ve İstiklâl Savaşlarına iştirak eden Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden maaş bağlanması hakkındaki kanun tasarısı» Maliye ve Millî Savunma Bakanlıkları temsilcileri hazır oldukları halde 1 . 8 . 1961 tarihli toplantıda tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde de izah edildiği veçhile, Balkan, Birinci Dünya ve İstiklâl savaşlarında muhtelif cephelerde savaşlara katılarak büyük fedakârlıklar gösteren ve emsaline nazaran üstün hizmetlerde bulunan, İstiklâl Madalyasıyla taltif edilen ve halen yardıma muhtaç durumda olduğu tesbit edilen Ali Sami Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden maaş bağlanmasını temin maksadıyla sevk edilen tasarı komisyonumuzca da yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş ve Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili
M. Gürün

Sözcü
S. N. Ergin

Kâtip
İ. Ögat

Üye
F. Arkan

Üye
C. Aydın

Üye
A. Başer

Üye
H. K. Beşe

Üye
B. Feyzioğlu

Üye
R. Iştan

Üye
M. Özkol

Üye
V. Piringcioğlu

Üye
Â. Toközlü

Üye
C. Zamangü

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Birinci Dünya ve İstiklâl savaşlarına iştirak eden Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Birinci Dünya ve İstiklât savaşlarına iştirak ederek emsaline nazaran üstün hizmetler ifa eden ve halen yardıma muhtaç bir durumda bulunan Nebioğlu Ali Sami Eryılmaz'a, hayatta bulunduğu müddetçe, vatani hizmet tertibinden 500 lira aylık bağlanmıştır.

Madde 2. — Bu kanun yayımını takibeden aybaşında yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

26 . 6 . 1961

Devlet Başkanı ve Başbakan <i>C. Gürsel</i>	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Millî Savunma B. V. <i>F. Özdilek</i>
Devlet Bakanı <i>S. Ulay</i>	Devlet Bakanı <i>H. Mumcuoğlu</i>
Adalet Bakanı <i>E. Tüzemen</i>	Millî Savunma Bakanı
İçişleri Bakanı <i>N. Zeytinoğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>S. Sarper</i>
Maliye Bakanı <i>K. Kurdaş</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>A. Tahtakılıç</i>
Bayındırlık Bakanı <i>M. Gökdoğan</i>	Ticaret Bakanı <i>M. Baydur</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>R. Üner</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>F. Aşkın</i>
Tarım Bakanı <i>O. Tosun</i>	Ulaştırma Bakanı <i>O. Mersinli</i>
Çalışma Bakanı <i>C. Talas</i>	Sanayi Bakanı <i>İ. Soyak</i>
Ba.-Ya. ve Turz. Bakanı <i>C. Baban</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>B. Özal</i>

